

VCL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ జూలై 26 వ తేది మంగళవారము

No. 74

సంపుటము. ౪.

శింశానామ సంవత్సరామాస శస్తమి. 2

సంచిక ౭౪

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము సిద్ధపదము.
చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పల మాన్యును. పార్శ్వపు నొప్పల
బారదోలును. వాయువు పోట్ల పోగొట్టును.
సువాసన గలిగి యుండును. ప్రతియింటనుండదగినది.
అమృతాంజనముడిపో. బొంబాయి ఆండ్ న(దా)

సునిరియర్ లీవర్ జ్యూయలు వాచ్
గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈ డియార్ ముడాయిమీద
మాకం పెని చేరు ఎత్తినిసిరాతో
మృగంపబడియుండును. ఇది చూచు
ట కందమై తలబీగమును, డబ్బు
ప్రూఫ్ అను గ్లాసు దోచును గలిగి
మొదలుపనులకు తగియుండును. పే
ట్రైమూలీలో భాగమున గ్యారంటీచీటి
అతికించియుండును. సీమనండి మా
కై తగూరుచేయబడినది. కాన నెరవి
యొద్దకు జిక్కుదు. ఒక్కొక్కరును తీయుచును తలంపుతో
తక్కువవెల నుందితిమి. చాలకాలము పరిచేయునట్టి స్వల్ప
ధరగల గడిచూగ మిది యొకటియే నుని యుండుననియె చెలి
యును. ఇదివరక నేక గడిచూగములు ఖర్చుయొగ్రహి
పత్రిముల నందియున్నది. ఒకటి తెచ్చించి చూడడు. మా
పట్టణమున నశకులం కొని సంతసించినన, నేరుమాటలెందుకు?
సునిరియర్ వాచ్ కంపెనీ, హాట్టబాక్స్ నెం 161 మద్రాస్.

తామర తైలము.
వెల బ్యా 1-కి 0-4-0
మా తామర తైలము
ఒక్కడబ్బాకు నాలుగు
ఆడాలకుకొనినాల్గునాడు
నారులు రాచిన యెడల
తామర నిర్మూలముగను
నయము కాని యెడల
మీ నాల్గు ఆడాల తిరిగి
తిరిగొని వచ్చును.

దీనిని గాచిన మంటయుండదు. చర్మము నలు వెక్కిదు.
డబ్బీ 1-కి వెల 0-4-0 12-కి రూ 2-10-0
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

రాణీసంయుక్త గ్రంథకర్త చే తెనిగింపబడిన
పురుషార్థప్రకాశము.

ఇంగ్లండుయొక్క తాత్కాలిక క్లితినిబట్టి దేశము
దంతట నుల్లభవిధానం బగు విశ్వావధతి వ్యాపింప
వలెనను నాదేశము మనమునుబడినది. 'స్పెన్సర్' అను
కాస్త్రజ్ఞుని 'ఎన్సైక్లొపీడియా' అను గ్రంథము నెట్లు
రచించెనో అట్లే ప్రస్తుతకాలపు హిందూదేశపు
క్లితిని బట్టి మనదేశముచెల్లవలె నుత్తమంబగు విశ్వా
వధతి వ్యాపింపవలెనను నభిలాషతోడ విశుద్ధానంద
నిత్యానందు లీ గ్రంథమును రచించి యున్నాడు.
విద్యయం దభిమానముగల ప్రతి యాంధ్రస్త్రి, ప్రతి
యాంధ్రపురుషుడు ఈ గ్రంథమును దప్పక చదివితీర
వలయును. ప్రయుమరీ పాఠశాలల యు పాఠ్యములు
కిది మిక్కిలి యుపయోగకరము. మరల సంఘ
సంస్కరణయం దభిలాషగల వారల కిది చింతా
మణియే యన నొప్పు. 450 పుటల పుస్తకము.
జూలై 15 వ తేది లోగా వ్రాయువారికి ఖర్చులు
గాక రు. 1 కును, తరువాత వ్రాయువారికి రు. 1-4
కును పంపబడును. కలయువారిట్లు వ్రాయవలయును.

ఆర్. యమ్. వి. జానకిరావు.
హాట్ట, పాత గుంటూరు.
గుంటూరు.

(800)

శ్రీ ఆంధ్ర వచన మహాభాగవతము

అనంద గ్రంథమాల ద్వితీయకుసుమము

సంగ్రహము సంపుట వ్యాసప్రసాద కృతమైన శ్రీభాగవతమును
శేటగా నీటగులుకు శైలిని పునరుద్ధరించేర్చి ముద్రించుచు
న్నాము. ఇందు ప్రథమము, తిలకము, అనెడి అనేక వ్యాఖ్యల
యందుఁ గల విశేషాంశములను జేర్చించి యున్నాము. ఈ
గ్రంథమును చిప్పలైజున మేలైన కాగితముపై నచ్చుత్తించి
కాలితోబయిండు చేయించియున్నాము.

1-వ సంపుటము ప్రథమ, ద్వితీయస్కంధములు	1-0-0
2-వ " తృతీయ, చతుర్థస్కంధములు	1-4-0
3-వ " చతుర్థ, పంచమస్కంధములు	1-4-0
4-వ " షష్ఠ, సప్తమస్కంధములు	1-4-0
5-వ " అష్ట, నవమస్కంధములు	1-0-0
6-వ " దశమస్కంధము ప్రథమభాగము	1-4-0
7-వ " ద్వితీయభాగం సంపూర్ణం	1-4-0
8-వ " ఏకాదశ ద్వాదశస్కంధములు త్వరలో వెలు వడును. ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అందు కో,	

(285) ఆనంద ప్రస్, మద్రాసు

ప్రొఫసరు రామమూర్తి నాయుడు
గారి ప్రోగ్రాము.

748
రాజ్ కోలు 26-6-17 to 28-7-17 8
అరులాపురం 29-7-17 to 1-7-17 2
(ఈ గ్రామములకు వర్ష యిబ్బందిచేత, ఆయాతాళిములకు
రాకపోయినా ఆచ్చటచ్చట మా యేకెంట్ల తెలియజేయు
నోటిసుల ప్రకారము జరుపబడును వాటిని చూచి తెలుసుకో
వలయును.)

మంచినగుము గల శాస్త్రీయాపధములు.

బృహత్ మంజుష్టాదికావ్యధ
రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
1/4 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవభగుటి
మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము
దగ్ధనకు మంచిమందు.
1/4 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్
వర్క్స్
ఆయుర్వేద యాపధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists
Elphinstone Road, Bombay, I.

ఇది రాగినలన తయారు కాబడలేదని బుచ్చుకర్చగల
సమర్థులకు 100-0 (లక్ష) యినాం
గుణమిహ్యనియడల మీరు చెల్లించిన సొమ్ము
తిరిగి యిచ్చివేసెదము.

8వత్సరపు (సమృద్ధిమైన మందు) 1: జప్తు

తామ్రమైనము

అన్ని చర్మరోగములకు, సుచ్చలకు, పాదాలకు సిద్ధపదము.
ఇది శ్రీకృష్ణాగ్రంథ కల్పావర్ణిణి (జ్యోతిషాచార్య,
నిడదవోలు) వద్దే రా కొందిను గొప్పచారు పరిశీలించి మాకు
ధన సహాయము చేయుటచే కృతజ్ఞులమీ గావించిన. ఇది
యెట్టి కఠినమహావ్యాధుల నయినను అతిమూలము నయినను
జీర్ణించిన సుఖివ్యాధులచే కలుగు బాధల నయినను రామ
చాణూకతె ఖండించి యావనవంతులగా జేయును.

1 కం 100 మాత్రలు 10-0-0
2 కం 100 మాత్రలు 4-0-0

సకము బుడ్లున్న ఇవ్వబడును.
యస్ వి. యస్. రాజు అందు సన్

(778) లక్ష్మీనరసాపురం అనపర్తి గొట్ట, గోవానది జిల్లా.

అనిలైన్ చాయలు - లర్నీ రేడ్. (బెర్లిన్)
డెక్ కో - షర్ ఫర్మ్ (బెర్లిన్)

కాంగోరెడ్ (బేయర్)
టిన్న 1-కి డెన్సులు 8 గలది.

షర్ ఫర్మ్ 4 (B. N.) కీ సెనాచాయ
టిన్న 1-కి అభున్నులు 20 గలది.

దొయకు తెలిపాను:-
సాలే మహమ్మద్ హాజీ, యిస్లామాబాద్ కంపెనీ,
నెం 248, 249 ఎస్టేట్ రోడ్, మద్రాసు.

791

హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి

నిబంధనలు

ఈ సం॥ ౧౯౧౭ వ సం॥ 28 వ తేదీన సామ్రాజ్య
భావన సభలో జరిగిన హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము
సమసింపి అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును
సమసింపి అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(1) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(2) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

ఇందు లెక్కచేసి సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(3) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(4) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(5) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(6) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(7) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(8) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(9) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(10) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(11) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

తమ దరఖాస్తులను ముద్రాపాత్రములతో
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(12) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(13) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(14) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(15) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(16) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(17) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(18) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(19) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(20) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(21) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

(22) హిందూ దేశమునకు సేనాద్యము సమసింపి
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

సేనాద్యము సమసింపి అను నొక ప్రతిపక్షమును
అను నొక ప్రతిపక్షమును ప్రతిపక్షమును

ఆహార దుర్వయము

చటక సంహారము.

ఆంధ్రదేశమున పిచ్చుకలు ఆహారము సత్వరముగ
పాడు చేయుచున్న పనియు పిచ్చుకల చంపుటకు యువ

నివారణము.

సర్. ఆర్. వి. నెల్సన్ గారు. — ఈ దేశమున పిచ్చుకలు
ఆహారపదార్థముల సమృద్ధిగా పాడు చేయుచుండుటచే వానిని

సర్. జే. ట్యూడరు వాల్టర్స్ గారు (మేకేల్స్ బ్రెటన్
వైపు ఎల్) ఇది పరిహాసమా?

సర్. ఆర్. వి. నెల్సన్ గారు. — పరిహాసముకాదు, యథార్థము.

సర్. హెచ్. క్రేకు గారు (గ్లాస్టో అబ్జర్వేషన్ విశ్వవిద్యాలయము-యం) ఇది స్పష్టమైన సమస్యమగునా?

సర్. ఆర్. వి. నెల్సన్ గారు. — పిచ్చుకలవలన కలుగు
లాభముకంటె కీడు మెచ్చుకనున్నదని కొవిదులు (ఎక్స్ పర్ట్స్)

యోగారు (పాప్లర్-ఏల్) మా॥ సభ్యులు పిచ్చుకలను
చంపుటకుగూడ ఏర్పాటు చేసెదరా?

ఈ చర్యవలన విద్యాధికు లగువారికి సంహారకార్యము
దెట్టి నిరసనభావము కలిగినదియు చర్యవలన విధియే కాగ

సామ్రాజ్య సాంగ్రామిక సభ

హిందూ దేశము.

సర్, సత్యేంద్ర ప్రసన్న సింహగారితో

సంభాషణము.

నెయింటు కొలుసుంగు.

సామ్రాజ్య సాంగ్రామిక సభ చేసిన పూర్వోదాహరణల వలన హిందూ దేశమున కెట్టి మార్పులు రావలెనన్నవి సభా సంతకముననే సత్యేంద్ర ప్రసన్న సింహగారిని నేనడిగితిని.

“మనదేశమున కనుకూలముగ మార్పులే జరుగును. ముందుగాని సామ్రాజ్యములకు హిందూ దేశము నుండి ప్రతి ప్రతినిధులు రావలయుననెడి తీర్మానమును అన్ని భాగముల ప్రతినిధులను యేకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి. స్వరాజ్యము ననుభవించు వలన సామ్రాజ్యములలోని భారతీయుల స్థితి అనోన్యత ప్రతికారపద్ధతి ననుసరించి యుండవలెను” అని సత్యేంద్ర గారు నడిపిరి.

మే నెల 14 తేదీన వలసరాజ్య కార్యస్థానమువారు ప్రకటించిన తీర్మానములను ఒట్టి నాకీమాత్రము తెలియక పోలేదు. కాని, యింకను యెక్కువ విశేషములను మీరు తెలియజేసెదరని మికడకు వచ్చినానని నేను చెప్పితిని. తాము వెలియచ్చుకూడల విషయములను నాకు చెప్ప నక్కర లేదనియు, తమ్ములను గాని, మరి యెవరినైనగాని విమర్శనము నకు లో జేయకయే, అనేక విషయములపై మాట్లాడవచ్చు ననియు నేను వారితో నడిపితిని.

“మీరు అనేక విషయములను గూర్చి విచిత్రముగ నేను చెప్పగలసి తోచదు. అని సింహగారు” బదులుచెప్పిరి.

“ఈసభకుపోయిన భారత ప్రతినిధుల ఆశల కనుగుణముగ జయమచ్చట చేకూరినదా” అని నేనడిగితిని.

సత్యేంద్రగారు మిగుల నిపుణుడగు న్యాయవాది. వారికి మాటలతో నెట్లు అల్లవలయునో పూర్తిగా తెలియును. ప్రభుత్వమువారికి గాని, ప్రజలకు గాని, తాము ప్రతినిధులుకారని యొకరు వ్రాసినవియు, ఆమాటలను నాకు గౌరవనూచకములుగ పరిగణించినవియు మీరు నాప్రశ్నకుత్తరముగ చెప్పిరి.

మీ ఆశలు మొదలుగ లేవను భార మొక్కటి మాత్రమే యీ మాటల వలన స్ఫురింపుచున్నది. అందుచే “మీరును, మీ సహకారులను పొందిన విజయము మీ ఆశను మీరియున్నదా?” అని నేనడిగితిని.

“స్వరాజ్య సంపన్నములగు వలసదేశ ప్రతినిధులును, మేమును అనేక విషయములను స్నేహ భావముతో చర్చించితిమి. మా యిరువురి దృక్పథములను పరస్పరము క్రొత్తగనున్నవి. మాయువులకును గల కష్టములను, బాధ్యతలను గూర్చి తెలియ జేసికొంటిమి. హిందూదేశము నుండియు, సామ్రాజ్యములలోని యితర భాగముల నుండియు వచ్చిన ప్రతినిధులు సమావేశమై యిరువురును సంబంధించిన విషయములను చర్చించుట కిదియే మొదటిసారి. మిగుల దూరప్రదేశములలో నివసించుచు, జాతి విషయమునను, నాగరకమునను భేదముకలిగియు, ఒకే సారాధ్యముని రక్షణకొందనండి, యేకాశయములతో పాడుపడునట్టి సామ్రాజ్యభాగ వివాదులందరును యీవిధమున పరస్పర సహాయమును చేసికొనుట కిష్టము అరకాశ మేర్పడినది” అని సింహగారు మిగుల జాగరూకతతో పలికిరి.

“హిందూ దేశమునకును; సామ్రాజ్యేతర భాగములకును మనస్ఫుర్తల కారకముగు వలస సహస్యా పరిష్కారమునకై యీ సభవారేమైన యత్నించిరా” అని నేనడిగితిని.

“హిందూ దేశమునకును, సామ్రాజ్యేతర దేశములకును అనోన్యత ప్రతికార పద్ధతి నెల్లవారును అంగీకరించిరి. హిందూ దేశమునుండి వలసభావనలతో అనియత ఖండమునుండి యితర దేశవాసుల రీతి నే మీరుచూచెదరని నిశ్చయముగ చెప్పవచ్చును.” అని సింహగారు జవాబిచ్చిరి.

“వలసరాజ్యములనుండి వచ్చిన ప్రతినిధులవలె, హిందూదేశపు ప్రతినిధులు ప్రజాప్రతి నిధులుకారని, సభవారు గ్రహించిరా?” అని నేనడిగితిని.

“వారికిట్టి భేదము తెలిసికొనుట మిగుల కష్టము. సర్ జేమ్సు మెస్టను, నావలెనే తామును అధికారుల మనియేవారు చెప్పిరి. కాని, మీరు కక్షలకు జెందియుంటచే అధికారులగుండుటకు వీలైనదనియు, అందుచే ప్రజలే మియులను యెన్నుకొనినట్లు తెలుచున్నదనియు, ఇండియనుల కట్టి యెన్నుకొన్నా తంత్రములేదనియు మేమువారితో చెప్పితిమి” అని సత్యేంద్ర గారు వాక్కుచ్చిరి.

“భారతీయులచే నిన్ను కొనబడిన ప్రతినిధులే వలస రాజ్య ప్రతినిధులకు వాంఛనీయులని మీరు చెప్పగలరా?” అని నేనడిగితిని.

“వలసరాజ్య ప్రతినిధులందరును ప్రజా స్వాధ్యక్షులును మైదవదేశమునకు ప్రాతినిధ్య సంస్థాపన లవసరమని మీర అభిప్రాయము.”

“ఇండియాసామ్రాజ్యమునుండి స్వరాజ్యము నందజేయు అధికారము మీరేవేలయో నున్నయెడల, సరాజ్యప్రాప్తికి నందజేయు చాలకాలము చేచియుండ నవసరము లేదని నేను నిశ్చయముగ చెప్పగలను” అని మీరు జవాబిచ్చిరి.

ప్రతిమ దేశము మాత్రమే గాక, వలస రాజ్యములు కూడ హిందూ దేశమును సా లింప వచ్చుననుచు యెన్నుకొని సత్యేంద్ర గారి తో చెప్పితిని. నాకు తెలిసినంతవరకు వలసరాజ్యములలోని రాజనీతిజ్ఞు లెవరును నిట్టి జవాబున అంగీకరింపలేదు. మనదేశముకంటె స్వరాజ్యవిషయమున నభివృద్ధి గాంచినను, వలసరాజ్యములు కూడ తమదేశము లానివ్యవహారములను నిర్వహించుటకును, సామ్రాజ్యసమస్యల నిర్ణయించుటకును అధికారమునకై మనవలెనే యత్నింపుచు న్నారని నేను చెప్పి, యీ అభిప్రాయమును మీరు నాతోనంగీకరింతురా అని నేను సింహగారి నడిగితిని.

“రాజకీయ విషయములలో నభివృద్ధి కాంచుటకై నేయు అందోళనమున వలసరాజ్యములవారు కూడ మనతో సమానముగ నున్నారు. విదేశములలో సంబంధముల నిర్ణయించుటయును, సామ్రాజ్య విషయక వ్యవహారములను చర్చించి, తదనుకూలముగ సంస్థాపనముతో పనిచేయుటకును, స్వరాజ్యముఖము నొందుచున్న వలసరాజ్యములును, హిందూ దేశమును కూడ అధికారముగలిగి యుండవలెనని దృఢముగ నుపపాదించిరి. ఇందు మూలమున వలసరాజ్యము లన్నియు సామ్రాజ్య సమస్యల నిర్ణయించుటకు హిందూదేశమునకు అధికారము వలయుననెడి దృఢాభిప్రాయమును గల్గియున్నాడని నిశిత మగుచున్నది” అని సింహగారు నడిపిరి.

“సామ్రాజ్య సమస్యల నిర్ణయించుటయును ప్రతిమ దేశమునకు హిందూదేశము సహాయము చేయ కైకలిగినదని యొప్పుకొనుచు, స్వవిషయ పరిష్కారమున కారేక సన్నాహుని వాక్కుచ్చుట అసంభవము కాదా” అని నేనడిగితిని.

సత్యేంద్రగారి విషయమున నాతో నేకిధవించుచు యారెండు సంస్కరణములు నేకకాలముననే సంభవించునని మెక్కి వక్కాణించిరి.

“మీరు సామ్రాజ్య మహాసభలో పాల్గొని, యీదేశములో ననేకులు ప్రముఖులతో మాటలాడుచున్నారా! యుద్ధానంతరమున మనకు స్థిరమగు రాజకీయ సంస్కరణము లభించునని మీకు నమ్మకమున్నదా?” అని నేనడిగితిని.

“హిందూదేశము యొక్క రాజకీయ పునోద్ధృతి నభిలషింపనివారు నెలెము, యుద్ధానంతరమున నీ దేశమునకు స్థిర మగు లాభముల మొనంగవలెనని అభిప్రాయముతో నున్న వారు.” అని వారు జవాబిచ్చిరి.

“మన అభివృద్ధి యెట్టి పద్ధతుల ననుసరించి యుండవలెనో చెప్పెదరా?” అని నేనడిగితిని.

“కాననసభలకు క్రమక్రమముగ నధికార మొసంగవలెనని” వారు చెప్పిరి.

“ఏయే విషయములయందు దేయే విధముగ మీ అధికారము వృద్ధిపొందవలయును?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

“అవిషయమై నేను విచిత్రముగ చర్చింపజాలను. ఇందును గూర్చి కొంచెము జాగరూకతతో యోచింప వలెను. మింటిమెట్లే సంస్కరణములు భారతీయులకు పలుకుబడినిచ్చినవి కాని అధికారమునొసంగలేదు. పలుకుబడికిని, అధికారమునకును భేదముకలదు. పరిపాలనా విధానముల నిర్ణయించుటకు మనయధికార మెక్కువ కావలయును.” అని సింహగారు చెప్పిరి.

“అటులైన యెడల, భారతీయులకు కొన్ని ఉన్నతోద్యోగముల నిచ్చిన తోడనేమీరు తృప్తి నొందురా?” అని నేనడిగితిని.

“ఇట్లైనయెడల, విద్యాధికులగు భారతీయుల కుద్యోగవాంఛ మొదలై యెల్లరును చువలను నేలినేయుదురు. మనకు నిజమగు అధికారము కావలెను. ఇంకను, భారతదేశములోని విద్యాధికులు ప్రజాసాహస్యమునకు ప్రతినిధులు గారని మన విచక్షణము నుకున్నుచున్నారు. ఈమాటలనత్యయము. కాననసభలలోనున్న భారతీయు లెవ్వరైనను స్వలాభమునకై పాటుపడుచున్నారనియు, ప్రజాక్షేమమును వారభిలషింపుట లేదనియు యెవ్వరైనను నిద్రవృత్తార్థమున చూపజాలరని మెక్కి చెప్పగలను.” అని మీరు తమ అభిప్రాయమును తెల్లముచేసిరి.

“విద్యాధికులగు భారతీయులు కను లాభమునకై పాటుపడెను, యుద్ధమున కెట్టి సహాయమును చేయలేదని బ్రిటిషు, అంగ్లో ఇండియను పత్రికలు వ్రాయుమాటలను మీరులలికించిరా” అని నేనడిగితిని.

“విద్యాధికులగు భారతీయులు పొరుగులనుపలేదని గాని, విజయమునకై ధనసహాయము చేయలేదని గాని చెప్పట మిగుల అన్యాయము. మీరు రాజకీయరాయణులు గానిపో, చక్రవర్తి పక్షమున యుద్ధముచేయుటకు ఇండియానుండి యెవరును పోయియుండరు. ఇంతేకాక, విద్యాధికులగు భారతీయులు నైపుణ్యమునను జోషధ నేనాసంఘమునను జేగ్గొనుటకు స్రభుత్వమువారినిపోరి. వారికితగిన సౌకర్యముల నీయక, మీరు మిక్కిలి వారిని నింపించుట అన్యాయము” అని వారు చెప్పిరి.

జనరలు సర్ జేమ్సు విల్లెమ్సు గారు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి నివరణ ఇండియా రక్షణ నైపుణ్యమును కనుగొన్నయెడల నెంతయు బాగుండుననియు యుద్ధము ప్రారంభమైనపుడే యిట్టి యత్నములను చేసినయెడల హిందూదేశ మింకొకంటెను చాలగొది పునపులను యుద్ధభూమిక పంపియుండు. ననియు చెప్పిరి. సత్యేంద్రగారి తో వాక్కుచ్చితిని. ఇండియా రక్షణ నైపుణ్యము భారతీయులను జేర్చుకొనిననునట వారు ప్రతిమదేశమున కమిత సహాయ మొనర్చిగలుగుదురని నేను చెప్పితిని.

భారతీయులు నైపుణ్యమున తేగ నత్యులనుజేయ అట్లుకములు తొలగించుటకు సంశయించుచు, కొలది పలికుచు ననుమతులు ఇందుకు వెనుదీయరుగాక మని నమ్ముచున్నానని సత్యేంద్రగారు చెప్పిరి.

“ఈదేశమున మీరొసంగిన యుపన్యాసములలో భారతదేశక పరిగ్రామికాభివృద్ధి విషయమై నొక్క చెప్పి” అని నేను నడిపితిని.

“అవును. హిందూదేశమునకు రాజకీయాభివృద్ధి యంతటి అవశ్యకమో, అనిభౌతికాభివృద్ధియు అంత ముఖ్యము. మనదేశ పత్రికలు అభివృద్ధి నొందుటకు మిగుల నవకాశముకలదు.” అని వారు చెప్పిరి.

“పక్షక విషయమున సామ్రాజ్యములోని భాగములకు ప్రత్యేక సౌకర్యముల నేర్పవలయునన, హిందూదేశ పత్రికలెల్లము అభివృద్ధి నొందును?” అని నేనడిగితిని.

“హిందూదేశము అపకర్షణవాదుల నెక్కువలెయు కాలము దాటిపోయినది. ఈదేశమున కుద్ధృతమైన పక్షాభిప్రాయముఖ్యముగ నిచ్చటనే ఖర్చుచేయబడవలెననియు, మిగిలినవానిని సామ్రాజ్యమున కొసంగవలెననియు అభిప్రాయము లిప్పుడు వ్యాపించుచున్నవి. భారతీయు లెవరును యిట్టి పద్ధతికి ప్రతిహాయ గాజాలరు.” అని సింహగారు చెప్పిరి.

“హిందూదేశపు పరిగ్రామికాశయములను, ఇంగ్లాండు దేశపు ఆర్థిక కావ్యములను పరస్పర విరుద్ధములు కావా?” అని నేనడిగితిని.

“మీరుంటికిని సఖ్యత సమకూర్చవచ్చునని నాయభిప్రాయము,” అని మీరు చెప్పిరి.

“అందునుగూర్చి లాంకమైరువా”లను మీరు సమాధాన పరుపగలరా?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

“మాకు ఇంగ్లాండున జరిగిన అతిథి సత్కారములలో నెల్ల లాంకమైరు వారిచ్చినదే మిగుల హృదయపూర్వకముగ నున్నది. వారు చుమ్ములను మిగుల గౌరవముతో జూచిరి. ప్రత్తిపొది పన్నును హెచ్చుచేసినందులకు గలిగిన అనోన్యతమును వారు లక్ష్యముచేయలేదు.” అని వారు చెప్పిరి.

“అవిషయమును వినుటకు సంతోషముగానే యున్నది. కాని నాప్రశ్నకు ఇంకను జవాబు చెప్పలేదు.” అని నేనడిగితిని.

“ఎట్లునోయు యంత్రములు లాంకమైరునుండియే రావలెను. అందుచే హిందూదేశము పక్వపక్షములను కోరవలెను, అందులకు తగిన యంత్రములను కోరవలెను లాంకమైరున కిందుకయు భేదములేదు.” అని సత్యేంద్ర గారు పలికిరి.

“ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము లేకయే హిందూదేశమున పంశ్రమ లభివృద్ధి నొందునని మీరు తలచెదరా?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

“స్వరాజ్యమునుపధింపు వలసరాజ్యములకు నిల అర్థిక స్వాతంత్ర్యము నందజేయుక కలదు.” అని వారు జవాబిచ్చిరి.

“ప్రభుత్వమువారి భారత్యులేకయే హిందూదేశమున కుద్ధృత ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమును చేకూర్చుటకు మీరు యొప్పుకొనెదరా” అని నేనడిగితిని.

“భారతీయుల కుత్తరవాదులు కాకుండగ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికయెక్కువధికారమునిచ్చుటవలన, వారినింకను నిరంకుశాధికారులను జేయుచున్నాము. ప్రజలకు గాన సభలలో నధికార మెక్కువదైనగాని, పరిపాలకుల అధికారములు మెంపొందింప గాదు.” అని సింహగారు చెప్పిరి.

“బ్రిటిషువారు ఇండియా దేశమున కెట్టి యుపకృతులని చేయవలయునని మీ అభిప్రాయమో తెలియజేయకలదు.” అని నేను అడిగితిని.

“మాటలు చెప్పితోడనే ఇండియాదేశము తృప్తిపొందజాలదు. మాటలు క్రియా రూపమును దాల్చవలెను. ఏమి జరిగినన, పెద్దవారలకును మనకు బ్రిటిషువారి న్యాయవాద్ధిచుండు నన్యకముకలదు. కాని మన గునకులు వృద్ధులు మాటలతో సంభోషము నొందరు. కావున మాటలతో కాలమును వ్యయ ముచేయక, అధికారమున క్రమముగ భారతీయులచేతుల లోగిక విడచిననే గాని భారతీయ యువకులు సంస్కృతులు గానేమి” అని సత్యేంద్ర సింహగారు వాక్కుచ్చిరి.

బాలికలను బాధ పెట్టుట:—తలచేతనందలి నీతియు వారి మెయాకే బ్రయింపంగు సాతకాలకు సూతాభిప్రాయ గుండ కోపుటకు బాలికలకు నిన్నుండి కొనుగొన్నది. మన పురు తిరుగుచుండు నీ కోర్కెన తయ్యా జాతి పురుషుల కొందరు పనిపాటులు మానినేసి ప్రత్యేకముగా యీ బాలికలను బాధ పెట్టుటకై కాచియుండి అట్లు చేసినాగిరి. పోలీసు కేసుచేయబడినదని తెలియుచున్నది.

వ్యవసాయ విద్యాసభ.

సిగ్గుసమావేశము.

తరువాత యాక్రింది ప్రశ్న తర్కింపబడెను. — వ్యవసాయ శాఖయందలి క్రిందితరగతులలో పనిచేయవలయు దరఖాస్తుదారులు ఈకళాశాలలో విద్య నభ్యసించిన జాలు నా లేక ప్రత్యేక వ్యవసాయ పాఠశాలలో చదువవలయువా?

ఇట్టివారిని ఉద్యోగములలోనికి తీసికొనవలదనియు, వారి నందఱిని గూడ పాలముల లో ని కి పని చేయుట కంపి చేయవలయు ననియు తా నిదివరలో ననేకమారులు దొర తనమువారితో చెప్పియుండి ననియు, ఇట్టి వారిలో నల్లరిని దొరతనము వారు వ్యవసాయశాఖయందు ప్రవేశ పెట్టగా వారు చురుకుగ పనిచేయు చున్నట్లు తెలియకచ్చె ననియు డాక్టరు! మాన్ గారు చెప్పిరి. హింగిబాదముగారు వారితో నేకీధవించిరి.

అనంతరము బాలుర పాఠక పుస్తకముల గూర్చి కొంతవడిచర్చ జరిగెను. పల్లెటూరు వ్యవసాయమునెఱుగని పట్టణ వాసులచే రచియింపబడిన పుస్తకము లొక దమ్మిడివిలువైన చేయవలయును, అందువలన గ్రామస్థులు తమ బాలుర పాఠశాలల కంపుటయే మానుకొందు ననియు, బొంబాయిలో నొక ప్రధానోపాధ్యాయుడు బాలురకు వలయు అంకగణితాది పుస్తకముల తా నేరచియించి బాలురకు బోధింప నందువలన నెంతయో మేల్పొందగాడె ననియు డాక్టరుమాన్ గారు చెప్పిరి. బాగుగారు కూడ పుస్తక నియామక సంఘమువారి పుస్తకములు బాలుర కనుక కారులుగ నున్నవని పలికిరి. నుందుగా నతి జాగరూకతతో పరిశీలించి వ్రాయించబడు పుస్తకములు తప్పక బాలురకు పంపింపవలసియు, అనుభవజ్ఞులకు ధనమిచ్చి వారిచే పుస్తకముల వ్రాయించి వాని ననేక పటములతో ముద్రించి తక్కువవెల కమ్మించిన నెక్కువ యుపయోగ ముండునని యు వ్రుడే గారు చెప్పిరి. ఆట్టిపుస్తకములు వ్యవసాయ శాఖవారి చేతను నిద్యాశాఖవారి చేతను అంగీకరింప బడవలయునని కూడ వారు చెప్పిరి. అంత నీక్రింది తీర్మానము చేయబడెను. “వైనివరించినరీతి పాఠక పుస్తకముల ప్రత్యేకముగ తయారు చేయవలెను. ఆ పుస్తకములు వ్యవసాయ విద్యాశాఖకు వారియంగీకారమును బడయవలయును.”

చివర ప్రశ్నను తర్కించుటకుముందు ప్రాథమిక విద్యనుగూర్చి తర్కించి స్థానిక దొరతనములవారికి నివేదింపవలయు సంగతు లనేకమున్నవని స్లయగారు చెప్పిరి. అందు మొదటిది యెట్టివిద్యాభ్యాసము వారి కొనగవలెను. వారి బడితోటల సంగతి నాలోచింపవలెను. పల్లెటూరుబడుల ఉపాధ్యాయపదవునకు పల్లెటూరు బడులలో విద్య నభ్యసించు వారలనే నియోగింప ప్రయత్నింపవలయును. సూప్రవై జరుగు నట్టివారుగ నే యుండవలయును. వారిలో ననేకులు కాశ్మీరీయ పట్టపర్తితులుగ నుండవలయును. హింగిబాదము గారు నైగారు అడిగిన ప్రశ్నల కనువడించి, ఫీలివైయలకుండు తోటలవంటి తోటల నేయవలయునని వాటి విధానముల నన్నిటి చెల్పెను. డాక్టరు మాన్ గారు గూడ వారి యభిప్రాయములనే బలపరచుచుపలికిరి. హర్షుగారు గూడ నటులనే చెప్పిరి. క్లౌడ్సుగారు గూడ దాని నంగీకరించిరి. అంత హర్షుగా రీతిర్మానముల ప్రతిపాదించిరి. (1) గ్రామములందలి ప్రాథమిక పాఠశాలలో ప్రజల కవసరములగు విద్యనే నేర్పవలెనుగాను వ్యవసాయ విద్య లేక నరియేడియో విద్య నేర్పదమును ఉద్దేశముతో నేర్పవలదు. (2) చదువుటకును లేకకట్టుటకును నేర్పవలదు పాఠము లన్నియు పల్లెటూరుఆవసరములకు మాత్రమే తగియుండవలయును. (3) ప్రతిపాఠశాలకును ఒకతోట ఉండవలయును. ఆతోటలందును, సమీప పొలములందును ప్రకృతి శాస్త్రమును బోధింపవలయును. (4) ఉపాధ్యాయులు సాధ్యమగు సంతకరకు పల్లెటూరుల నుండియే సంగ్రహింపబడవలయును. (5) ఈయంపాధ్యాయులకు ప్రత్యేకశిక్షా పాఠశాలలో ప్రత్యేక శిక్ష యొసగవలదు నట్లు జూడవలయును. (6) వ్యవసాయశాఖవారు సెలవులలో సాధ్యమైనంతవరకు ఉపాధ్యాయులకు పొలములలో అనుభవ వ్యవసాయ విద్యను నేర్పవలయును. (7) తనిఖీచేయు అధికారులు సాధ్యమైనంతవరకు పల్లెటూరు వారులగ నే యుండవలయును. (8) ఇన స్పెక్టరులును, డిప్యూటీ ఇన స్పెక్టరులును కాశ్మీరీయ, వ్యవసాయ డిగ్రీలను పొంది యుండవలయును.

పిమ్మట చివరప్రశ్న విచారింప బడెను. చదువురాని వారిలకు అనుభవ విద్యకంటె నెక్కువ నేర్పుట కిష్టమైన యాలోచించు బావశక్యకమా అని ప్రశ్నింపబడెను. అంతఆవసరములేదను తీర్మాన ముండటిచే నంగీకృతమయ్యెను. విదవ నధ్యక్షు నందనములతో సభ ముగిసెను.

శాసన సభలు

ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము.

మా. ఎమ్. రామచంద్రారావు పంతులుగారు. పంతులుగారు హిందూ పత్రిక కిటుల వ్రాయుచున్నారు:—

కార్యనిర్వాహక సంఘములను శాసనసభలు పరిపాలించు విషయము వర్తమానమున భారతదేశమున దంతటను చర్చింపబడుచున్నది. దేశీయమహాజన సభయొక్కయు, యావద్భారత మహమ్మదీయ సభయొక్కయు సంస్కరణ కార్యక్రమములకు శాసనసభల కార్థిక పరిపాలనము దఖలుపడుటయే మూలమై యున్నది. స్వపరిపాలనమునకు సంబంధించిన ఎట్టి సంస్కరణ విధానము నందైన నీ విషయము ముఖ్యమై యున్నది. ఈమార్పును జరిపించుటకే మనసభలు పాటుపడుచున్నవి. మింట్రీమార్గ సంస్కరణముల ద్వారా ఆర్థికవిషయ ఖండనావకాశములు మనకు లభ్యపడినవిగాని ఆర్థికపాలన మంతయు రాష్ట్రీయదొరతనములును, ఇండియా దొరతనమును జరుపుచున్నవి. స్వరాజ్యము సొంతగనయెడల, శాసన సభలకు కార్యనిర్వాహకవర్గములపై నిజమగుసాధికారముండవలయును. భారతీయ లాకస్మికముగ నిట్టిగోర్మెను వెల్లడించిరినియు, శాసనసభల కధికారము మెసగుటప్రమాదకరమనియు, గనుక వీరల వాంఛితమును దీర్చుటసాధ్యమనియు కొంద రివివ నుమున ననుచున్నారు. భారతీయుల వాంఛనూ తనమగునదిగాకముప్పది సంవత్సరముల క్రిందటనుండియు పలువుర చర్చలనున్నదని మాపుటయే నాయుద్దయము. హైందవుల యాపేక్ష విప్లవగర్భితముగాక, యిదివరలో పెక్కుండి ఉద్యోగీయులసానుభూతిని వడసియున్నది.

భావ పరి ద్రవమునకు శీఘ్ర గమనము లేదు. “హిందూ దేశపు టాదాయములు ఇండియా దొరతనమువారివి. ఇండియా దొరతనము పార్లమెంటు సభాపట్టమున నేర్పడినది. పార్లమెంటు సభాస్థితిని బట్టిజూచిన యిండియాదేశపు టాదాయములందు తద్దేశ దొరతనమునకు తప్ప యితరుల కెట్టి యధికారమును లేదు. ఆర్థిక విషయములందు రాష్ట్రీయ దొరతనములకు ఇండియా దొరతనమువారి యాజ్ఞ యుండవలయునని వెనుకటి యార్థికమంత్రి సర్ జేమ్స్ వెస్లేండుగారు పలికి యుండిరి. వర్తమాన కాలమున గూడ సాంప్రదాయ రీత్యా హిందూదేశ మిట్టిస్థితి యందు నె ఉన్నది. భారతవర్ష ఫలసాయ మిండియా దొరతనమువారి వశమై, భనము నెటుల వినియోగించునదియు వారి తీర్మానించుచున్నారు. పన్నులు మున్నగున పన్నుయు (టెజరీలలో ఇండియా దొరతనమువారిపేర చెల్లింప బడుచున్నవి. ఈ తీరున జరుగెను వైకమును ఇండియా దొరతనము వారు రాష్ట్రీయ దొరతనములకు పంచుచు తమకు కావలసిన వైకమును గూర్చి యీ దొరతనములు ఎస్టిమేటువేసి ఇండియాదొరతనమునకు పంపుకొనగ, వారా ఎస్టిమేట్లప్రకారము ఆదాయముల నాయాదొరతనములకు విభజింతురు. ఈసందర్భమున 1870 సం॥మున సర్ జార్జి మెన్సింగారిల్లు వ్రాయుచున్నారు. భన మిండియా దొరతనమువారి వశమైయున్నంత కాలమును, రాష్ట్రీయ దొరతనములు నాయమాత్ర పాలకవర్గములుగాని నిజమగు పాలకులుగాక, తమయాజ్ఞలను నెరవేర్చు సామ్రాజ్య దొరతనమువారేర్పరచిన ఏజెంట్లు మాత్రమై యున్నారు. రాష్ట్రీయదొరతనముల యధికారములు 1870సం॥మున ఓట్లు మెన్సింగారిచే నెట్లుపర్చింపబడియున్నవో నేడు గూడయా రీతి నెయ్యెను. అధికార మంతయు ఇండియాదొరతనము వారి వశమై యుండుటచే యగ్రధముల నేకములున్నవి. ఒకానొక పన్ను ఏక కాలమున హిందూదేశమున దంతటను వసూలు కావలెననివారు కాసిండుచుండుట వీటిలో నగ్రగణ్యమని సజ్జాజి గారనియున్నారు.

సామ్రాజ్యకార్యనిర్వాహక సంఘమునందధికారసభ్యుల నేకముగ నున్నారు. భారతపార్లమెంట్ పద్ధతులను పరిశీలించ వీరిలో చాలమందికవకాశమే లేదు. ఒక్కొక్కసభ్యున కొక్క డిపార్టుమెంటు వ్యవహారములను జూచుచుండును. తన డిపార్టుమెంటు మిగుల సమర్థవంతముగ నుండవలెనని యీతడపేక్షించి పనిచేయ, భన వ్యయమునకు కారణమగును. చట్టకారణమున నెంతవ్యయమగునదియు, ఆవ్యయమును ప్రజాపక్షముననుండి పరిపూర్ణముగ చర్చింబడుట కిచ్చును కార్యనిర్వాహక సభయందు దవకాశములేదు. ఆర్థిక సమస్యా గాంధీ ర్యతయు, నూతనమగు పన్నుల విధించుటయందుండిన కార్యక్రమములును దొరతనమువారి యాంతరంగిక వర్గమునందు

చేరుట కవకాశములేని యార్థికమంత్రి కధికమగు నాత్రమును కలుగజేయును ప్రజాప్రతినిధుల స్థితి మెస్సింగారి నాటికంటె నేడుచున్నదియున్నది. రాష్ట్రీయసామ్రాజ్యదొరతనములకుండితని పరిపాలించుసంఘము నేరొకటి హిందూదేశమున లేదు రాష్ట్రీయదొరతనములు, ఇండియా దొరతనమును కుత్తరవాదులైయుండ, ఇండియామంత్రికి రెండవపాలకవర్గముత్తరవాదియై యున్నది. ఇతరదేశములనుం నట్టి యార్థికాధికారములు పార్లమెంటుసభల వశమై యున్నవి. ఈదొరతనములు ప్రజలకుత్తరవాదులై యుండ ఇండియా దొరతనమువారియెడ ప్రజల కెట్టి యధికారమును లేదు

ఆర్థిక పరిపాలనా విధులు.

ఇండియా దొరతనము వారు స్థానిక దొరతనముల నెట్లు ఆర్థిక విషయముల పాలించుచుండినో విచారింపవలసియున్నది. రాష్ట్రీయవ్యయముల నిమిత్తము రాష్ట్రీయమనకు కొంత ద్రవ్యమియబడును. ఈధనమును తమ యష్టానుసారము వ్యయపరచుటకు స్థానిక పాలకులు స్వతంత్రులు కాదు. ఇండియా దొరతన మొనర్చిన కొన్ని విబంధనప్రకారము వీరు నడచుకొనవలయును. ఇండియా దొరతనమువారే గాక సామ్రాజ్య దొరతనము వారు గూడ రాష్ట్రీయ దొరతనముల వ్యయమును కాలింప సమర్థులై యున్నారు. తమకుండుకున్న పరిపాలనాధికారములను బట్టి వీరప్పట్లను కొన్ని విబంధనముల మెనర్చుచుండురు గవర్నరులు వాటికనునరించి వర్తంపవలయును. ఈవిధములు గాక రాష్ట్రీయ దొరతనములకు మరి కొన్ని యాటంకములున్నవి. రాష్ట్రీయదొరతనముల ఎస్టిమేట్లు; వారియాదాయములను వారి యుద్యోగములు మున్నగు విషయముల నాజ్ఞలనొనరింప రాజప్రతినిధి సమర్థుడు. గనుక రాష్ట్రీయ దొరతనములు ఇండియాదొరతనపు ఏజెంట్లు. వర్తమానమున వారు చెలాయించుచుండిన యార్థిక పాలనము వారికి ఇండియా దొరతనము వారిచే నొసగబడినది. ఇండియా దొరతనము, ఇండియా మంత్రులే గాక డిపార్టుమెంటు కొద్దులయును గూడ గవర్నరులకు కొన్ని నిబంధనలు లున్నవి. ఈ నిబంధనములు గూడ వీరు మన్నింపవలసియున్నది. కొద్దులయును వివరింపబడినగాని ఇండియామంత్రి యాజ్ఞయొనగాని గవర్నరుగారు కొత్తపక్షులను విధించుట, తనయధికారము నొకని కొనసట, మున్నగు కార్యముల నొనర్చు వీలులేదు. ఆర్థిక నిబంధనము మూలమున ఉద్యోగములు మున్నగు వాటి నేర్పరచుట యందు గూడ స్థానిక దొరతనమున కధికారలోప మున్నది,

బడ్జెటు నిర్బంధనములు.

రాష్ట్రీయ దొరతనముల యార్థిక చర్యకు ఇండియాదొరతనము వారు మరి కొన్ని యాటంకముల గల్పించియున్నారు. రాష్ట్రీయ దొరతనముల ఎస్టిమేట్లను ఇండియా దొరతనము వారామోదింపవలయును. ఇండియా దొరతనము వారి సెలవులే నిది రాష్ట్రీయ దొరతనములకు తమ నిలువసామ్యుండుండి ద్రవ్యమును దీసికొను స్వతంత్రత లేదు. “ఆధను పక్ష మింత సామ్యు నిలువవలెండవలెన”ని గూడ నీ దొరతనము వారొకమితి నేర్పరచి యున్నారు. రాష్ట్రీయ దొరతనము లంపు కొను ఎస్టిమేట్లను ఇండియాదొరతనమువారు సవరింతురు, దొరతనమువారి కొనగిన వైకమునుబట్టి స్థానికపాలకులును తమ వ్యయమును సమమకొనవలయును. ఈ నిబంధనములకు వినివి బొంబయి దొరతనమువారు, తమ యనన్యతమును బహిరంగ పరచియుండని గామచంద్రారావు పంతులుగారు వ్రాయుచున్నారు.

పూనానగరమున చుండుల వ్యాపారము జేయుచున్న హిరన్న హిరన్న కంపెనీవారు హేచ్. ఎల్. బాట్లవాలా గారి మందుమోస్తగుగ ఇంకొక జౌహఫము తయారుచేసి బాట్లవాలాగారికి నష్టము వచ్చునట్లు వాని పేరుగల చీట్ల నంటించి అయ్యుచున్నారని బాట్లవాలాగారు పూనా సిటిమేజప్రీటు గారు పీఠూరీజేయగ 25వ తేదీని పబ్లికు ప్రాసిక్యూటరు గారు హిరన్నహిరన్న కంపెనీవారి కార్యాలయమును బోధించుటకు వారంటు నీయు డని మేజిస్ట్రేటుగారి ననుగ ఆయన ఉత్తరువుజేసెను. బోలీసువారు పరిశోధించి కొన్ని బాట్ల వాలాగారి పేరుగల చీట్లను సంగ్రహించు బట్టుకొనిరి. కొన్ని బోజాలలో కేసు విచారణచేయవలెను.

కాగితముల పరిశ్రమ:— హిందూదేశమునందలి పారిశ్రామికార్థిక సంపద నభివృద్ధిమొందించుటకు పంజాబునందు పనిచేయుటకు లండను నగరమున కొందరు ప్రముఖు లొక సంఘముగ చేరి రచియు వీరు కాగితముల పరిశ్రమనుగూర్చి పని చేసెదరనియు తెలియచున్నది.

మదరాసు నిర్బంధవాసశిక్షలు.

లక్ష్మణపురి యసమ్మలి.

కొప్పనమానేశము.

ఈ నెల 22వ తేదీ సాయంకాలమున వై పొయ్యూ ముసంఘములలో బీసెంటు, ఆరంజేలు, వాడియా గార్లకు మదరాసు దొరతనమువారు విధించిన నిర్బంధవాస శిక్ష లకు తమ యసమ్మలి తెలుపు నిమిత్త మనేక మంది లక్ష్మణ పురవాసులు సమావేశమైరి. 5 నెలకంటె నెక్కువ మంది సభికులు విచ్చేరిరి. అనేకమంది దుకాణదారులు తమ యంగడులను మూసివేసిరి అంతా ధ్య జిల్లా యందలి పల్లెటూరు ప్రదేశములనుండి గూడ యనేక మంది జనులు విచ్చేరిరి. ఈసభను ప్రతినిధిసభగ జెప్పట కావంతయు సంతయు లేదు. పండిత జగత్ నారాయణ గారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. మనకొరకు విశేషపట్టు దలతో పనిచేసినవారియెడల కృతజ్ఞతను జూపుట మనకవశ్య కర్తవ్యమని చెప్పను ఆధ్యక్షులు గంభీరవన్యాసముగావించిరి.

జాతీయ సభాధిక్కారము.

అనిపిసెంటుగారి మీదను ఆమె సహచరులమీదను మదరాసు దొరతనమువారు నడిపిన చర్య క్రిందటి మహమ్మ దీయమహాసభ, జాతీయమహాసభలలో స్వపరిపాలనమును గూర్చి చేయబడిన తీర్మానముమీద దండెత్తుటకప్పు వేరుకాదు. హిందూదేశసంరక్షక శాసనమును బీసెంటు ప్రభువులమీద ప్రయోగించుట కేవలమన్యాయము. అది యుద్ధశాసనము. యుద్ధమును సురక్షితముగ సాగించుకొని కుద్దేంపడుడినది. జేయ రాజకీయవ్యవహారములలో పాల్గొనినవారల నీయన్యాయ శాసనము పాటేయుట అయోచితము. అనాచిత్యము. స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్య స్వాధీనముల కొరకు మహాదారుణ సంగ్రామము నంతయు అపరిమిత ధన జన వ్యయముతో నిర్వహించుచున్న బ్రిటిషు దొరతనవారిట్టి యన్యాయమున కొడకట్టుకొనుట చాలవిపరీతకరము. మిక్కిలి బాధకరము.

ఈ సమయమున నీయాందోళనమును దొరతనమువారు సహించలేకున్నదానికి తగిన మందు వారిచేతిలోనే యున్నది. పెంటునీ దొరతనమువారిపట్టునతిమయిభి ప్రాయములను, యుద్ధానంతరముననే యులులలోనికిచెచ్చుమార్పులను ప్రకటింపవలయును, ప్రస్తుతసంతులనమయముమహాసంక్షోభ కరముగనున్నది. ఆయినను అద్వైతపద సకరములేదు. అద్వైతము పడకూడదు. హిందూదేశమున కెప్పటికైన స్వేచ్ఛ నొసంగవలయు. ప్రజిమ ప్రజా ప్రభుత్వమేమనకు స్వాతంత్ర్య మొసంగలదని మనము చుట్టుకొన వలయును. ఉపద్రవ కార్యములనుగాని ఉపన్యాసములగాని వాస్తవప్రతికల మూలమునగాని సభావేదికల మీద నుండిగాని యుపయోగింపవలను. మనకార్యము మొక్కస్వాధీనమునందు మనకు వ్యస విశ్వాస ముండ వలయును. అందోళనము శాసనబద్ధముగనే యుండవలయును. మనచేకాభి వ్యభిచియమున నిట్టివిషయ స్థితిలో నేరక్ష సుయటైన మనము పండితులముగ నుండవలయును.

పిమ్మటగౌరవ నీయులగు మీర్జాసాము యుగ్గాదేవు గారు ప్రభుత్వతీర్మానము నిలుల నుపపాదించిరి.

“అనిపిసెంటు, జి. ఎన్. ఆరంజేలు, జి. పి. వాడియా గార్లకు మదరాసు దొరతనమువారు నిర్బంధవాసశిక్ష నొస గుటకును, హిందూదేశసంరక్షకశాసన మన్యాయముగ బల వంతముచే ప్రయోగించుటకును ఈలక్ష్మణపురమానేశీయు లందఱు తమ యసమ్మలిని ప్రకటించుచున్నారు. సర్ మైక్ లు ఓడియరు, పెంటుకు ప్రభువుగారల ఉపన్యాసములలో తెలుపబడినట్టియు, సామ్రాజ్యములో స్వపరిపాలన నందుటకు చేయు శాసనబద్ధఅందోళనము నణచివే యుటకు నిరంకుశాధికార సత్వముల నుపయోగించుట కలన స్థిరపడినట్టియు, అందుమూలమున దేశమంతట నగహి స్త్యుతయు, కోపమును వ్యాపింపజేయునట్టియు దొరతనము వారి ఈనాతనకార్యక్రమముపట్ల తమయాకస్మిక భయమును అక్కఱయును ఈసభవారు గ్రంథస్థము చేయుచున్నారు. ఇంకను, సామ్రాజ్యముయొక్క మంచి నిమిత్తము నిర్బంధ వాసశిక్ష పాల్గొనబడిన ముప్పులను విడుదలచేసి దొరతనము వారు వారిస్వేచ్ఛను వారి కొనసకు, ఇంత యసంతుష్టిని దేశ మంతట వ్యాపింపజేసిన తమ కార్యక్రమమును విడచివెట్టెదమ / యనియు నీ సభవారు దొరతనమువారికి తెలియజేయు చున్నారు.”

పి. పి. నేను గాకీ తీర్మానమును అనుమదించిరి. బాబు హరికృష్ణయ్యను, పండిత కిషన్ ప్రసాదకాలు, రంగా అయ్యరు, ఆనా ఆలీగార్లు దానిని బలపరచిరి. పిమ్మట తీర్మానముందజీచే యంగీకృతమయ్యెను.

రెండవ తీర్మానము.

హిందూదేశ స్వపరిపాలనోద్యమమున దేశభవించు ట కలక్ష్మణపురసభ వారందరును దృఢసంకల్పముజేయు తీర్మా నించుచున్నారు. హిందూజాతీయ మహాసభయం దును, అఖిలభారత మహమ్మదీయ సభయందును అంగీ కృతములైన శాసనబద్ధమార్గముల ననుసరించి స్వప రిపాలన నిమిత్తము పనిచేయుట కీసభవారు నిశ్చల సంకల్ప ము చేయుచున్నారు. ఈయుద్దేశముతో పనిచేయుచున్న హో మురూలుగ ను మొదలగు సంస్థాపనలందు జేరుటకు ప్రజల నందఱి తి నీసిధివారు చూచుచును చున్నారు.” గౌరవనీయులగు రాజా సర్ ఆలీ మహ్మదు ఖాన్ బహద్ర రు గాకీ తీర్మానము నుపపాదించుచు నిలులబలికిరి. హిందూ దేశ సంరక్షకశాసన మిట్ట వ్యాధియుగా అనవసరవిషయ ములలో ప్రయోగింపబడునని ఆశాసనము చర్చింపబడు సమ యమున సామ్రాజ్యసభయం దెవ్వరును తలపడైన తలపలేదు. సామ్రాజ్యమందలి ఇతరదేశీయుల నెల్లు చూచెదకో మమ్ము గూడ నట్లే చూడవలయునను భావము వ్రాందవు లందరిలో వ్యాపించెను. స్వపరిపాలనము వాంఛించుటలో వారాయుద్దేశీ యు తోడనే పనిచేయుచున్నారు. దేశసంరక్షక శాసనము వంటి అన్యాయచట్టముల మూలమున నిర్మూల్యోద్యమమున నుంచితేయవలయునని దొరతన మువారాలోచించిన వారు కేవలము తప్పు మార్గము నవలంబించిన వారగు చున్నారు. దేశనాయకులందఱిని నిర్బంధ వాస శిక్ష పాటేసి నను, అంతియ కాదు, హిందూ దేశీయుల నందఱిని గూడ నిర్బంధ వాస శిక్ష పాలు చేసినను, మన గవర్నమెంట్ ముగ మనచే నియమింప బడిన ఈ మార్గమును మనము విడు వము. విడువలేదము. పండిత గోకల్ల వాభ మిత్రగారు దీని నవకించిరి. యుగ్గాదేవు గారు స్పేసు ఖాన్, గులాబుల స్పేసు. డాక్టరు నాగయ్యను చూస్తేనుగానచే లపరుమడిన పిమ్మట తీర్మాన మందజీచే యంగీకృత మయ్యెను.

మంజూర్యము.

ఈ తీర్మానమున కొంతకాద మనుగుటకు పూర్వము, సభాధ్యక్షులు, తీర్మానము చాలముఖ్యమైనది గనుక గభిక్షలు తమ యభిప్రాయముల స్పష్టముగ తెలుపవలయునని గోరగ సభికు లందఱును మంజూర్యము, మంజూర్యము సుభద్యుల తోడ భయ పాల్గొని శాసనమును విశదపరచిరి.

మూడవ తీర్మానము.

రామలి బహద్రు డి. ఎం. ఎన్. ఓ.పాదేరు గాకీ తీర్మానము నుపపాదించిరి. “హిందూదేశాభ్యుత్థానము పను ము కట్టముల కీసభవారు తమ చురభూత్యక కృతజ్ఞతను సా మర్థా తి ను. బీ సెంటు, ఆరంజేలు, వాడియా గార్లకు తెలుపు చున్నారు. వారియందు తమ విశ్వాస మిందుక చేసియు తగ్గలేదనియు, వారి స్వాధీనత్వాగదేశ భక్తిపూర్వక ములగు వ్రాందద జాతీయాభివృద్ధిప్రయత్నములకు తా మా స్వేచ్ఛనంతోపముల నొందుచున్నారనియు వారుతీర్మానము నుపపాదించిరి. నవాబుపదవ ఆలీఖాన్ గారు దానిననుమదించిరి. పండిత్రజ నారాయణ చక్రవర్తి, ముహమ్మద్ హుస్సేను, బాబు అబ్దుల్ ప్రసాదుగారలు బలపరచినపిమ్మట నది అందజీచే యలంగీకృతమయ్యెను.

ఈ తీర్మానముల హిందూదేశీయ చంద్రిగారికి, తంతి సంపుటకును, రాజప్రతినిధి గారికిని, స్థానిక దొరతనము వారి కిని, అనిపిసెంటు గారికిని, ఆరంజేలు వాడియా గార్లకు ప్రతు లకు పంపుటకును సభాధ్యక్షుల కధికార మొనగుట కొక తీర్మాన ముపపాదించబడి అందజీచే నంగీకరింపబడెను.

మొదటి స్త్రీలసభ

బొంబాయి మోక్షోద్యమము వ్యాధియుగ్మగ్నమున ఉన్న వారాయణచంద్రావర్మగారి పుత్రికయు పిమ్మటగా రను మూలవాదారి సతీయు నగు ప్రమతి మిత్రాబాయి సియా రుగారి అధ్యక్షతక్రింద మొదలగు జరిగినది. 150 మంది స్త్రీలు సభకు వచ్చిరి. మిత్రాబాయిగారు చురభూత్యభావయందు విశేషముగా మహోపకారమును గూర్చి సమాగ్రముగ వివరిం చిరి. గుల్షణియకన్య, ముఖ్యభాయిగోఖలు, కృష్ణాబాయిగోఖలు గారు మున్నగువారిగూడ బుధన్యసిందిరి. 12 గురు స్త్రీలు మూలవాదారిని వివరింపు జేరిరి.

సభల కభ్యంతరము కలుగుట

మధురసభ.

మధురలో ఈ నెల 22 వ తేదీ సాయంకాలమున నొక గభజరిగినది. ఆగభకు మోక్షోద్యమ కేసు ఎల్. కే. తులవీ రాం డి. పి. ఎల్. గా రధ్యక్షత వహించిరి. చెన్నపురి వాస్తవ్యులగు ఎస్. సోమసుందరము పిల్ల డి. ఎ. బి. ఎల్, గారు హోమరూలును గురించి కృతీకముగ నుపన్యసించిరి. ప్రస్తుతము మనకు హోమరూలు పనికి రాదని సమాజకి కొక తీర్మానముతో పిల్ల గా యపన్యసించుట. హోమ రూలు కావలెనువారు పలువురు సభకు వచ్చి యుండిరి. వారికి పిల్లగారి యుపన్యాసము సమంజసముగ కనబడ నందున ప్రతిపాల భవ్యులు ప్రబలిరి. తీవ్రమైరి. మితిమీరినవి. అంత ట సక్రమ నిర్వహణయిన కభ్యంతరము కలిగినదని ఆధ్యక్షులు సభను నిలుపజేయవలసి వచ్చినది. ఇట్లు వక్త బహుళ సంఖ్యాకులకు సభ్యులకు కేవలము ప్రతిపాలకును ధోరణిని మమనాగినపుడు సభ్యులు నిరోధించుట తరచుగ చెన్నపురి యందు జరుగుచు నేయుండును. ఇట్టి విరోధములకు అందెచ్చున హాలు ప్రభువరంగముగ నున్నది. ప్రస్తుత 15 జన్మిస్తుత్రక భావమున కనుకూలరుగు విషయమునుగూర్చి పిల్ల గా యపన్య సించుటయు సంగులకు ప్రతిపాల రభ్యంతరము కలిగించుటయు తటస్థించుటచే ప్రతిపాలకును గూర్చి ముచ్చట వీరుపదములను వాదించుచున్నవేతిని వాడిరి.

తుమ్మకుడి సభ.

అనిపిసెంటుమృ ప్రభువులకు నిర్బంధప్రవాస శిక్షను విధించుట సముచితముగాదని ఆక్షేపించుటకు ప్రజా సంఘ కాంగ్రెసు, యొక సార్వజనికసభను ఈ నెల 24వ తేదీన సమా వేశపడెను. సభకు చాలమంది అన్నిర్గుములవారును భావము లవారును ప్రాహ్లాదులును ప్రాహ్లాదేశరులునుగూడ వచ్చిరి. సభ ప్రారంభమై అధ్యక్షుకోపన్యాసము గూడ చాలవరకు జ రిగినది. అత్రుకు అచట పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగానున్న బాభుగ మున్నేను సామోగాగారు వచ్చి సభను నిలుపవోరిరి. “ఈసభ జరుగునని ముందుగా పోలీసువారికి సమావేశములు తెలుప లేదు. ఈ సభను రహస్యముగ జరిపిరి. బిసెంటుమృ గూడ ప్రవాస శిక్ష ను ఖండించుటకు కింట్లు చేసిరి. ఈ సభకు పోలీసు నూ పర్చుం టు గారు రావలసి యుండునని నేనుతలందు చున్నాను. నేనువారికి రెండు భంలి వాస్తల సంపిరిరి. ప్రభుత్వము రాతేను. కాన మీరు ప్రస్తుతి మీసభను నిలిపివేయవలెను.” అని అత్రుకు వ్రాత మూలకముగ సభవారికి తెలిపెను. ఏ ఆధికారియును బట్టమీరుసభను నిలుపు చున్నారని సభ్యులు ఇన్స్పెక్టరుగారి నడిగిరి. దేశరక్షక శాస నము అని యాశించి చెప్పెను. “ప్రజాశాంతికి భంగము కలుగ కుండుటకుగాను మీరు సభను నిలుప నోరడన.” అని ఇన్స్పెక్ట రు మరల వ్రాసిపంపెను. తక్షణమే మీరుటకుండి పోలీసుగ నోటిహాటగా చెప్పెను. సభ్యు లిది యాక్రమమని నిరదించును ఆక్రమమును నూచించు సభకు విరమించిరిని మొ. విభేభిరుకు మూర్ఖులందీ గూ పత్రికకు తంతివాస్తవంపెను.

రాజమహేంద్రవరమున పౌరజనసభ

హోమరూలు కాంగ్రెసు సంఘములవారు కలసి ఒక సభను ఈ నెల 24వ తేదీ సాయంకాలమున రాజమహేంద్రవరమున కాంగ్రెసు సంయోగ కాంగ్రెసద్వయ గు వ్యాపతిమహర్షి రావు ప తులుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిపిరి. అనిపిసెంటుమృ ఆరంజేలు వాడియా గార్లకు నిర్బంధప్రవాసమును విధించినందులకు వాణులు దుకాణము లన్నియును మూర్ఖాడీలు చుర మ్మదీయులు మున్నగువారి దుకాణములను గూడ మూయు బడినవి. పౌరజనులు పెద్దలుపిల్లలు నెల్ల వారును వేలకొలది కూడి బిసెంటుమృగారి పటును నారేగించుచు సభాధ్యక్షికి గొని పోయిరి. కాంగ్రెసమ మంతయు నాంద్రభాష మండే జరుప బడినది. జి. లక్ష్మన్న డి. ఎ. సి ఎల్ గారు కోరిగ వ్యాపతి గుల్షారావు పంతులు గా గభ్యక్షతవహించి తీవ్రగంభీరవన్యాసము నొసంగిరి. పిమ్మట చిల కనుక్తి లక్ష్మీవరసింహముగారు తీర్మానము నుప పాదించుచు సభ్యులు పదవకులగునట్లు మహోపన్యాసము గానించిరి. పిమ్మట గంభీర లక్ష్మన్న వాశంత్తుగార్లమారాభ మనిరి విశన్న వి. గుల్షారావు పదమి సుభాగ్రావు నాయుడు అవ అనివారాయణమూర్తి శ్రీసారి సుబ్బయ్య కవి రాజ శ్రీపాదకృష్ణమూర్తి కాశ్రీ, గుకూల రామమూర్తిగార్ల తీర్మానము ననుమదించిరి. తీర్మానములకు అధికారులకు పుతు టకు తీర్మానింపబడినది. నిధికిర్యమును సమూహాగ్రుకు సంఘ మేర్పరుపబడినది. సభలో 500లకు పైకినది. స్వామతి ఈశ్వరావు పంతులుగారు 10లకు గంటి లక్ష స్వము గు రింబును యిచ్చిరి. ఇంతటి హోమరూలుగూడనినది కొరకన్న నెగ గురు సభ్యులుగను. ఇట్లుకా కిరి గురు సభ్యులుగను. (హాస్యభండితా)

సంవత్సరాది సంచికా వ్యాసలేఖకులకు విజ్ఞప్తి

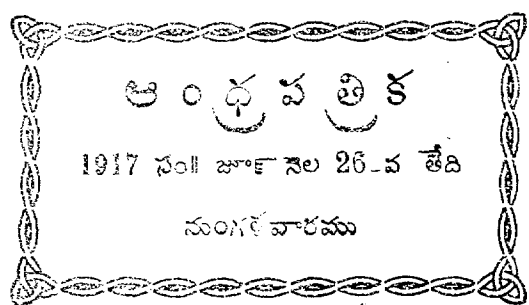
మహాశయులారా!

మావత్ పూర్వమును చిరునామాలు గలవారందరికిని గౌరవాధ్యక్షము మేము సంచికలను పంపినాము. కావున సంచికలంతవరకు అందియుండని వారందరును దయచేసి తమ పూర్వమును చిరునామాలను పంప ప్రార్థితులు.

వ్యవస్థాపకుడు.

విషయానుక్రమణిక.

నిబంధనలు	2
సామ్రాజ్య సాంప్రదామిక సభ	3
వ్యవసాయ కార్యసభ, కాసరసభ	4
మద్రాసు విప్లవభావన సభలు	5
ప్రధానవ్యాసము	
ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము	6
పార్లమెంటు-వ్యాఖ్యలు	7
ఐరోపా మహాసంగ్రామము	
విదేశీయత్రీవాదులు	8-9
వృత్తాంతములు	10
ఇంగ్లీషు తంత్రీవాదులు	11-12
సాల్వ ఆర్మీ-కి డిపార్టుమెంటు	13

ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము

ధనమును వెచ్చించు నధికారము ప్రజల హక్కు ముఖ్యముగా నున్నది. స్వపరిపాలనము సౌత్వమును కలగదు. కోశాధికారమే స్వపరిపాలనమునకు మూలసూత్రము. ఈన్నతో దోష్టగములను మరి కొన్నిటిని దేశీయుల కొనగవచ్చును. శాసననిర్మాణసభకుల సంఖ్యను హెచ్చించవచ్చును. ప్లానిక సభలలో మరికొన్ని గౌరవపదవులను దేశీయులకు లభింపవచ్చును. ఇట్టి సంస్కరణముల నెన్నిటిని గావించినను, ధనమును వెచ్చించు నధికారము ప్రజల కొనగబడవలసినవలెనగును. బాధ్యత గల దొర తన మేర్పడదు. నాగరికత గల ప్రతిదేశమునందును ప్రజల కీర్తి యధికారము గలదు. ఇంగ్లండు దేశములో ధనమును వెచ్చించుట కధికారము పార్లమెంటు మహాసభకు గలదు. పార్లమెంటు సహసభయందలి సభ్యులు ప్రజలచే నెన్న కొనబడిన ప్రతినిధులు. అందుచేత దొరతనమునా రెట్టి కార్యము నిర్వహింపవలసినను, ధన సాహాయ్యము కొరకై పార్లమెంటు నపేక్షింతురు. ప్రజాభావములకు విరుద్ధముగ కార్యములకు పార్లమెంటు ధన మొసగుట దుర్లభము. అందుచేతనే ప్రజాధికార మింగ్లండుదేశమున సార్థక మగుచున్నది. హిందూ సంఘమునకు టుంబువయజమానునికి కుటుంబధనవ్యయముపై నధికారము గలదు. యజమాను చే కారణముచేత నయినను దుర్వ్యయము చేయుచున్నట్లు గాన్పించిన, తదితరులు విదేశమున విడిచిపెట్టి, గృహిక స్వాతంత్ర్యమును బడ

యుదురు. కుటుంబవ్యవహారములలో గూడ వ్యక్తుల యభివృద్ధికిగూడ ఆర్థిక స్వాతంత్ర్య మవసర మగుచున్నది. అటులే ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమునకు బునాదివంటిది. హిందూదేశపు ప్రజలు వన్ను లిచ్చుటకు బాధ్యులయి యున్నాడుగాని, తామిచ్చిన వన్నులను తమ యువ యోగముకొరకు వెచ్చించునట్లు చేయుట కధికారము వీరి కావంతయును లేదు. ప్రాతినిధ్య మొసగిన గాని, వన్నులను విధింప గూడ దను సిద్ధాంతము పాశ్చాత్య దేశములయందు దంతయు విశ్వసించబడుచున్నది. స్వపరిపాలనా సౌధమును నిర్మించుట కిది యవసరమగు పురావి. ఈ మూల సూత్రము హిందూదేశ ప్రభుత్వ విధానములోని కింతవలెనను విశేషముగ జొప్పించ బడలేదు. జాకా మాన్డే గారు నుడివినట్లు, హిందూదేశ ప్రభుత్వము ఉదారభావములు గల నిరంకుశ ప్రభుత్వము. ప్రజల కీ ప్రభుత్వము బాధ్యత వహించుట లేదు. ప్రజల యాశయముల ఫల ప్రాప్తి వారి దయా ధర్మముపై నాధారపడి యున్నది. ఇంగ్లండులో పార్లమెంటుసభ కున్న యధికారము హిందూదేశమున ఇండియా ప్రభుత్వమువారి హస్తగత మయియున్నది. పార్లమెంటు సభ ప్రజాప్రతినిధిసభ. ఇండియా దొరతనము నందో, ప్రజాప్రాతినిధ్యము మృగ్యము. అందుచే, ప్రజలకు ప్రభుత్వము బాధ్యతను వహింపవలయుననిన, ప్రజా ప్రతినిధులకు కోశాధికార ముండుట యత్యవశ్యకము. మన దేశమున ప్రజా ప్రతినిధి సభలు శాసననిర్మాణసభలు. మింగ్లీ మాన్డే గార్లనుగ్రహించిన సంస్కరణములు శాసన నిర్మాణ సభయందలి ప్రజా ప్రతినిధులకు బడ్జెట్టును విమర్శించుటకు మాత్ర మధికార మొసగినవి. వీరి విమర్శనములు విశేష భాగము మన మెరిగినంతవలెనగు అధికారులచే తీరస్కరింపబడినవి. సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణసభలో నధికారవర్గము హెచ్చుగ నుండుటచే ప్రజాప్రతినిధుల తీర్మానములు సహజముగ త్రోసివేయబడుచున్నవి. రాష్ట్రీయ సభలలో ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన సభికుల సాయమున ప్రజాప్రతినిధుల సలహాలు నిరాకరింప బడుచున్నవి. తమ నిస్సహాయస్థితిని గమనించుచే, ప్రజాప్రతినిధు లగు గౌరవనీయసభ్యులు రామానుజాచార్యులుగారును, రామచంద్రరావుపంతులుగారును, శాసననిర్మాణ సభలో తమప్రాతినిధ్యముచే ప్రజల కావంతయు లాభమును గలిగింపజాలమని యాశాభంగమును వెల్లడిచేసియున్నారు. ఇట్టిపరిస్థితులు మోక్షిగాని ప్రజలకు స్వపరిపాలనము లభింపజేయుటకే దేశీయమహాసభ వా రేర్పరచబడిన స్వపరిపాలనా విధానమునందును, సామ్రాజ్యసంఘపు ప్రకటనమునందును మహాసభ సంఘమునా రనునా దించిన సంస్కరణ ప్రణాళికయందును, ప్రజా ప్రతినిధులకు ధనవ్యయాధికార ముండవలయునను మూలసూత్ర మిమిడియున్నది. శాసననిర్మాణసభికులకు బడ్జెట్టు, అనగ, ఆదాయవ్యయసర్వ యపు పట్టికను తయారుచేయుటయు దేమాత్రమును జోక్యము లేదు. దొరతనమువారు బడ్జెట్టును మున్ముందే తయారుచేసి, యాదాయవ్యయముల నన్నిటిని నిర్ణయించి శాస్త్రముకొరకు అంగీకారమునకై శాసననిర్మాణసభకుల యెదుట నుంచెదరు. ప్రజాప్రతినిధుల యంగీకారానంగీకారములు దొరతనపువారి దృఢసంకల్పమును నూర్చుబాల్పు. కావున, ప్రజాప్రతినిధులకు నిజ మగు స్వాతంత్ర్యము లభింపవలయును.

రాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యమీ విషయములో సన్నిహిత సంబంధమును గలిగియున్నది. హిందూదేశ

మునం దే భాగమున వసూలుచేయబడినను, అట్టి ధనమున కంతకును హిందూదేశ ప్రభుత్వమే యాజమాన్యమును వహించుచున్నది. ఆ ధనమును తన యిచ్చ వచ్చినంతవలెనగు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వపు టవసరముల కొనగచున్నది. ఇటులు పంచయిచ్చుటలో నొక నియమము గాన్పించదు. నిరంకుశాధికారమునే చూపుచున్నది. ఇందు విషయమై గౌరవనీయులగు రావుబహద్రు మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు హిందూపత్రికలో ప్రచురించిన యాత్రలు ఆశ్చర్యమును పురికొల్పక మానవు.

చెన్నపురిలో 1907-08 సంవత్సరమున వెయ్యిమంది జనమునకు 1306 రూప్యములు వెచ్చింప బడినవి. ఆ వత్సరమే బొంబాయిలో 3,141 రూప్యములును, వంగదేశమున 1,072 రూప్యములును, బర్మాలో 4,483 రూప్యములును, మధ్య రాష్ట్రములలో 1871 రూప్యములును వెచ్చింపబడినవి. ఇందలి నియమము లెవ్వియో యో యూహించలేకున్నారము. దొరతనమువారయినను తగు సమాధానములను జెప్పటలేదు. సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారి దయాధర్మముపై రాష్ట్రీయదొరతనపు టాధికారవ్యయ మాధారపడియున్నది. రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల కొనగిన ద్రవ్యమునకన్న నెక్కుడు వ్యయపెట్టుట కాప్రభుత్వముల కధికారములేదు. అటులు వ్యయపెట్టుటలో నైనను, హిందూదేశ ప్రభుత్వపు టు తరువుల ననుసరించియే వ్యయపెట్టవలయును. రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల యాదాయనిష్ఠయపు పట్టికలు హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారిచే నామోదింప బడవలెను. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకు ధనము కొంత మిగిలినను, అది అవసరమును ఖర్చుపెట్టుటకు వైచారి యంగీకారమును బడయవలయును. ఇట్టి సిద్ధిగతులచే రాష్ట్రీయములకు పలునష్టములు సంభవించుచున్నవి. ఏ రాష్ట్రపు ధనము ఆ రాష్ట్రపు అక్కటలకు వెచ్చించుట రాష్ట్రోన్నతికి ముఖ్యసాధనము. ప్రస్తుత విధానముచే, ప్రతిరాష్ట్రీయమునకును నష్టకరముగనే యున్నది. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకు తమధనమును తాము ఇచ్చవచ్చినట్లులు వెచ్చించు నధికార ముండుట గూడ స్వపరిపాలనమునకు మూలాధారము. రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య మవసరమని హిందూదేశమున నిన్ను నేడు కనుల దెలువలేదు. 1870-వ సంవత్సరమునుండి నేటివలెనగు ఈ సహస్ర భారతీయుల మనోవిధియందున్నట్లుల రామచంద్రరావుగారు స్పష్టపఱచి యున్నారు. రాష్ట్రీయప్రభుత్వముగారు తమ పవిత్రసందేశమున రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యవసరమును సూచించియున్నారు. అంగ్లోహిందవపత్రిక యగు టైముస్ ఆఫ్ యిండియా పత్రిక ప్రజా కక్షపాతి యని చెప్పుటకు వలను పడదు. అట్టి పత్రిక గూడ ప్రతి రాష్ట్రీయమునకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము వెంటనే యొసగబడవలెనని ఘోషాపకముగ వ్రాసియున్నది. రాష్ట్రీయమున కార్థిక స్వాతంత్ర్యము లభించి, ధనమును వెచ్చించు నధికారము ప్రజాప్రతినిధుల కొనగబడినచో, స్వపరిపాలనపు లాభములను త్వరలో బడయుట సుకరము. ఈ రెండుసంస్కరణములును విప్లవకరములు గావు. హిందూదేశ రాజకీయ పరిణామమున కనుకూలములై పరగుచున్నవి. ఈ పరముల బడసిన గాని, స్వల్ప సంస్కరణముల ఫలప్రాప్తితో మనోరథ మీదేరదు. అందుచేతనే రామచంద్రరావుగారు మొదలగు ప్రముఖులు గూడ స్వపరిపాలనము బడయుటచే జాతీయ సౌత్వ మేర్పడునని తలచుటకు కారణ మగుచున్నది.

[illegible]

విరోధామహాసంగ్రహము

దక్షిణాఫ్రికాకు ప్రజాపరిపాలనాందోళనము

జనరలు బోథా గారి నిరసనోపన్యాసము

ఇంగ్లండు నౌకాదళ యాజమాన్యము-డబ్ల్యు. ఎస్. అడ్మిరలుగారు స్వీకరించుట

(0)

బొంబాయి సమీపమున మంగోలియానాక మందుగనికి తగిలి మునుగుట

(రైతురు పజస్సీ)

ఇంగ్లండు

బొంబాయి తీరమునందు గనులు

ఇంగ్లీషు మెయిలుస్టేషను మంచుబడుట

లండను, జూన్ 24:-జూన్ 23-వ తేదీ శనివారము

షధ్యాహ్నము బొంబాయికి కొంచెముదూరములో (81-వ మైలు) లండనుకు రేపాలను గొంపోయి తిరిగి తపాలను తీసికొని వచ్చుచున్న ఎస్. ఎస్. మంగోలియాను మెయిలుస్టేషను దగ్గరనుండి తాకి మునిగినదని ప్రకటించబడినది. వివరములు పూర్తిగ నింతవరకు తెలియలేదు. ప్రయాణికులు, ఓడ సిబ్బంది యున్న పడవలు మాత్రము బొంబాయిలోను ఆచుట్టుప్రక్కలను ప్రవేశించినవి. మెయిలుతపాలు పోయినట్లు తెలుపుచున్నాడు.

ఇంగ్లండు నౌకాసేనాని

క్వీన్స్ లాండు, జూన్ 25:-తైను అడ్మిరలు బేటీగారు నెలవూరుచు యున్నందున ఆమెరికా అడ్మిరలు సిమ్సుగారు తాత్కాలికముగ ఇంగ్లండు నౌకాసేనానిని నియోగింపబడిరి. యుద్ధమారంభమైన వానిక తక్షణదీక్షగ యుద్ధకార్యాచర్య దగుటచే బేటీగారికి శరీరారోగ్యము కొంచెము బాగుండమని జేసి విశ్రాంతి బొందవలసి వచ్చినది. ప్రధాన నౌకాకార్యాల యమున సాంకేతికగుర్తులతో గూడుకొన్న పతాకములు వికాశిల్లుచున్నవి.

జాతీయ యుద్ధవ్యయము.

లండను, జూన్ 25:- నేటిదినమున జరిగిన ప్రజలవంఠిరములో బ్రిటిషువారి కీయుద్ధమునగలిగిన భిన్నవివరములను బోధనగా గూర్చి తెలియజరిచిరి. క్రిందటి సంవత్సరము అక్టోబరు 8-వ తేదీ నుండి డిశంబరు తొమ్మిదవ తేదీయిన ఖర్చు 75,82000 ల పానులు. మే 6-వ తేదీ నుండి జూన్ తొమ్మిదవ తేదీ కయిన ఖర్చు 75,82,000 ల పానులు. వైస్రములకలన గలిగిన వ్యయాధికృత్యంలో విశేషభాగము అప్పలిచ్చుట వలనగలిగిన. వైనికమందుగుండు సామగ్రివ్యయము విశేషముగ పెను పడిన వారు చెప్పిరి.

ప్రాము

శత్రుప్రయత్నములు విఫలము లగుట

లండను, జూన్ 24:- నేటిసాయంకాలము పరాసు అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి. రాత్రి విశేషకాలము వరకు ముట్టడినదివిన సిగ్గుట శత్రువులు వాడేయలారు ప్రదేశము నకు, ఫిరేయనునకు దక్షిణ, ఈశాన్యభాగమున పట్టుకొన బ్రయత్నించిరి. అన్ని ప్రయత్నములును విఫలములు చేస బడినవి. అందువలన శత్రువులకు విశేషవ్యయకూడప్రాప్తిం చెను. వారి కురుకయు లాభము గలుగ లేదు. రాయరి, ప్రాచ్యాయు ఫారములలో జరిగిన యుద్ధము చాల భారతముగ నుండెను. ఎసిస్-డి-డెల్విన్కి తూర్పున నున్న ప్రాంటు ద్వంతు ఫారమున కుత్తరమువరకును వ్యాపింపజేసి ఆ ప్రదేశముల వశముజేసి కొనుటకు జరగలు ప్రబల ప్రయత్నము లానరించిరి. నిన్నటిదినమున వారచటినుండి తమిసేను బడిరి. యాదే తూర్పునకు, కెనానియన్ను డిపోయికి తూర్పునకు, గోంఢెట్టి ముఖ్యప్రదేశమునకు చేరిన శత్రు ప్రయత్నములు విఫలకృత్యములు చేయబడినవి.

ఫిరంగియుద్ధ సంక్షోభము.

లండను, జూన్ 24:- తెలివితేడెమ్మ ముఖ్య ప్రదేశము ను దినమంతయు ఫిరంగియుద్ధము జరిగెనని కెరానువారు చెప్ప గున్నారు. పతాతివశయ్యధము జరుగలేదు.

పోర్చుగీసువారి విజయము.

లండను, జూన్ 22:- ఎఫ్. ఎం. సర్ డగ్లసు పేగుగా రిటుల చెప్పిరి-ఆర్మెంటియన్సునకు దక్షిణమున సెక్ జర్రుకు కావలి వైస్రమునంతటిని నిన్నటిదినమున పోర్చుగీసువారు చంపివేసిరో, పట్టుకొనిరో, ఈరెంటిలో నేడియో చేసిరి.

గ్రావెల్లి ఆర్మింటియన్సునకు శత్రువుల యుద్ధము వ్యర్థమగుట.

లండను, జూన్ 24:- బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించు చున్నారు.- గ్రావెల్లి ఆర్మింటియన్సుకు ఆగ్నేయ భాగమున ముట్టడించుటకు శత్రువులు ప్రయత్నించిరి కాని విఫలమైరి. హోలిక్ కోట్ల అడవి సామీప్యమునను, స్కాన్స్ వది కుత్తరముఖముగను, మెస్సెస్సునకు శత్రువులు ఫిరంగులతో తీవ్రముగపోరిరి. 4 శత్రువిమానములను నేల గూల్చితిమి. మా విమాన మొకటి కానించుటలేదు.

శత్రువుల ద్వందయుద్ధము తీవ్రముగ జరుగుట

లండను, జూన్ 24:- పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:- వ్యాన్సిలానుకు తూర్పుభాగమున తీవ్రముగ ప్రతియుద్ధము జరిగినది. మోయిసీపారుకు ఈశాన్యముల శత్రువుల స్వాగ్ధీన ములో నన్న కొంత ముఖ్యప్రదేశమును చాలవరకు మావశము జేసికొంటిమి. మ్యూసుకు వామపార్శ్వముందు హార్టిజైను ప్రదేశమును ఫిరంగులతో ద్వందయుద్ధ మతి దారుణముగ జరిగెను.

బెల్లియంలోని బ్రిటిషువారు.

లండను, జూన్ 25:- లంబార్డుజైడు దగ్గర నున్న బ్రిటిషువారు ఆ స్పెండుకు 9 మైళ్లదూరములో నున్నారని ప్రధాన కార్యాలయ నుండున్న విలేఖరుడు తలచినంపి నాడు.

శత్రుకందకములలో చొరబడుట.

లండను, జూన్ 25:- పేగుగారు నేటిమధ్యాహ్న మిట్లు ప్రకటించిరి:- అనేకచోట్ల శత్రుకందకములపై దొమ్మిజేసితిమి. ఈ ఛెబుల్లికోట్ల, రూక్సు లూసు, హూగు వద్దనున్న కందకములలో జయవంతముగ జొరబడితిమి. అనేక మంది జర్రులను హతముజేసితిమి. వెక్కుమందిని బందీలు గ గొంటిమి. శత్రువుల కందకపు గోతులన్నిటిని భస్మీభూత ముజేయుచు వెర్మిలీసుకు ప్రాగ్నిక్రవమున్న కందకములలో రెండుగుంటలవరకు నిలువబడితిమి. అనేకమందిని హతముగ జేసి 15 మందిని మావశము జేసికొంటిమి.

లండను, జూన్ 25:- పరాసు అధికారులిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ప్రాంటుద్వంతు ఫారమునకు, హార్టిజైను దిశను, బియోరియూకు తూర్పునకు, రాయోరిముఖ్య ప్రదేశము నకు ఫిరంగియుద్ధము తీవ్రముగ జరిగెను.

రుష్యా

పారసీకమున రుష్యను విజయము.

లండను, జూన్ 24:- రుష్యను అధికారు లిట్లు చెప్పచున్నారు.- రాయటాకు ప్రదేశములో మేము తురు స్కూల రెండు మైళ్లదూరము వెళుకు తరిమితిమి. మేము స క్షిగను ప్రదేశముననున్న ఆఫ్ఘిస్వను నదివరకు పోతిమి.

రుష్యను వైస్రము.

లండను, జూన్ 24:- "వైస్ర" పత్రిక విలేఖరుడు జనరలు బ్రెసిలాఫుగారి ప్రధానకార్యస్థానముల సందర్శించెను.

గత ఆరువారములందును వైనిటలలో సంగ్రామోత్సాహము విశేషాభివృద్ధి నొందెను. జనరలు బ్రెసిలాఫుగారి మూర్తివంఠ మును, కీర్తియు అత్యద్భుతకార్యము లానరించెను.

కోసక్కుల సంగ్రామోత్సాహము.

వెట్రోగ్రాడు, జూన్ 24:- కోసక్కుల పాను రుష్య ను కాంగ్రెసు సభారంభమున దేశమున కావలెన్న శత్రువుల తోడను, దేశములోనున్న శత్రువులతోడను పోరాడవలసినదని అధ్యక్షు లుత్సాహకరముగ నుపన్యసించిరి. లెన్సుగారి నును చదుల విషయమున వెక్కుడు నిష్కర్షతో పనిచేయుటకు పద్ధతుల కవినకంతములుగ జేయవలసినదని వైనిక ప్రతినిధులు గొరిరి. ఆయనుచదులు దేశోద్రోహులని వారి యభిప్రాయము, కాసక్కుల వైనిటలతో నొక ప్రత్యేక వైస్రము నేర్పరుప వలసినదనియు, వారు రణరంగమున ప్రాణత్యాగముముజేయ సంసిద్ధులుగ నుండురనియు వారుచెప్పిరి. కాంగ్రెసు జూపిన సమరోత్సాహము మంచి పట్టుదల గలదిగ నున్నది.

జాతీయ సభా సమావేశము.

వెట్రోగ్రాడు, జూన్ 24:- వైనిటల యొక్కయు కార్మికుల యొక్కయు ప్రతినిధుల పానురుష్యను కాంగ్రెసు సభవారు వెంటనే యొక కాసనర్మ్యాణ సభ నావ్యవించ వలసిన దనియు, ప్రజాప్రతినిధుల సంఘము నొకదాని నెల కొల్ప వలసినదనియు, అందు రయతులకు గూడ ప్రాతినిధ్య మొనగవలసిన దనియు, వీరందరికి సెక్ సాంఘికమంత్రి పూచీ దారుడుగ నుండవలయుననియు వాంఛించిరి.

కార్మికులకు విజ్ఞాపనము

లండను, జూన్ 23:- కార్మిక వైనికప్రతినిధి సభల అఖిల రుష్యావహజనసభవారు ప్రజలకందటి కొక విజ్ఞాపన ము నంపిరి. కొంతమంది ప్రతినిధులకారులు తగిన సమయమున కెదురుచూచుచున్నారనియు, సమయము దొరకిన వారు విప్ల వమునంతయు సకాంతి సంస్థాపనముల మూలమున చెఱుప నెంచుచున్నారనియు, కార్మికుల గమనామేదియు వీధుల లో నుండకుండుగాక యనియు, దురుద్దేశముల కించుకయు నెడమియకుండురు గాక యనియు నావిజ్ఞాపనపత్రమున వివ రింపబడినది.

వైనికాధికారిని శిక్షించుట

వెట్రోగ్రాడు, జూన్ 24:- ఒకానొక వాస్తాపత్రిక కార్యాలయమున ముట్టడించిన ఆరాజకీయుల విదవిచెట్టి నందులకు వెట్రోగ్రాడు వైనికాధికారి జనరలు పోలోవైపు గారుగారికి దొరతనమువారు నాయమాత్రక్షణ నొసగిరి.

ఇటలీ

ఆసియాగో పీఠభూమి యుద్ధము.

లండను, జూన్ 24:- ఇటలీఅధికారు లిట్లుప్రకటించు చున్నారు. ఆసియాగో పీఠభూమిలో ఓర్టిగోరీ శిఖరముమీద మనము క్రొత్తగా నాక్రమించిన స్థలమువైశత్యము ఫిరంగి వర్షము గురిపించిరి. మేమును తగిన ప్రత్యుత్తర మొసగితిమి. ఈ ప్రదేశములో జూన్ 19-వ తేదీని మేము నాలుగు తుపాక్ష లను, 14 మరఫిరంగులను, వేయి చిన్న పిస్తోలులను, విశేష ముగ మంసుసామగ్రిని, ఖనిజ సామగ్రిని పట్టుకొంటిమి.

క్రొత్తరంగము విస్తీర్ణ ముద్భుతము.

లండను, జూన్ 24:- కోలోనుగజెట్టిలుల ప్రకటిం చుచున్నది:- సెటిల్ కమ్యూన్ పీఠభూమియందలి క్రొత్తరంగ ము నుగణలోయ మొదలుకొని ఆసియాగో లోయవరకును వ్యాపించియున్నది. దీని విస్తీర్ణ మత్యద్భుతము. మైరానలో నున్న పర్వతములు రాత్రియంతయు ఫిరంగిధ్వనిని ప్రతిధ్వనిం చుచుండును.

రాజద్రోహుల విచారణము.

రోము, జూన్ 23:- మహా రాజద్రోహనేర విచార ణము నిన్నటితో పూర్తియయ్యెను. దీని కంతటికిని ప్రధానకా రకుడు మాన్సిగ్నరు గెగ్గాకుగారు. ఇతడు పేరు వదలిన వెటి కను ఉద్వోగి. విచారణానంతరము గేగ్గకు గాడిని మరి యిద్ద ర్లోకిని యావజ్జీవన ద్వీపాంతరవాస తీయెను, ఇద్దరికి ఆయిదే, ద్దేశతీయ, మరిద్దరికి మాడు సంవత్సరముల శిక్షయు విధం బడినది. మరెయొక నేరస్థుడు తుపాకితో కాల్చి యెరు ను మొదటి నేరస్థుడును, చివర నేరస్థుడును నేరమును జేసి పారి పోయిరి.

అమెరికా

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల

వైద్య శాఖాదళము

లండన్, జూన్ 25:— 2 వేల యం.ఎస్. వైద్య శాఖాదళములు 6 బ్రిటీషు వైద్యకాలయము పనిచేయుట కారంభించినవి.

గ్రీసు

గ్రీసు మంత్రివర్గమువారు తమ పదవులను పరిత్యజించుట.

ఏథెన్స్, జూన్ 24:— జానార్థుగానూ, జయసుగానూ రాజుగారి ప్రాసాదమున కేగుచెంచి వారితో చాల సేపు సంభాషించిరి. ప్రస్తుతమున్న మంత్రివర్గమువారు తమ పదవులను చాలించుకొనినయు వెనలగుగానూ క్రొత్త మంత్రివర్గము ఏర్పరచుచున్నారనియు తెలియచున్నది.

గ్రీసుదేశ కమత్వము.

లండన్, జూన్ 25:— వికమత్వమును స్వేచ్ఛునట్టి ముగ్గుల కొల్లుచట్టి విధులు పరిపాలనా విధానమును గ్రీసు దేశములో స్థాపించ వలయునని మిత్రమండలివా రుద్దేశించు చున్నారని బాల్కన్ గారు ప్రజలసభలో చెప్పిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికా

బోధాగారి యుపన్యాసము.

లండన్, జూన్ 25:— రాష్ట్రీయసభ ఎన్నికలనుగురించి రాజ్యాంగపద్ధతుల నవలంబించి పోరుట కోరనియును కేపు కొలనీలో రాబర్టుజ్జు నుండిరమున తమయుపన్యాసమున బోధాగారు నడిచిరి. రాజకీయ విషయములతో సంబంధము లేకుండిన బాగుండును. స్వవిషయములయందు గూడ రాజకీయ విషయములను ప్రవేశపెట్టుట కారంభించిరి. అనేక విషయములందు అనవసరముగ రాజకీయ విషయముల సంబంధమును కలుగజేయుచున్నారని ఆసన్ని వాచకమునకుడగ తనప్రజలను ఆపాయములందు విడిచిపెట్టిన ప్రజానాయకుడు పరిశీలించదలయును విశ్వాసభూతంబు దనియు పిలువబడును. దక్షిణ ఆఫ్రికా భౌవిదళ సంకీర్ణము బోయలయొక్కయు బ్రిటీషువారి పరస్పర సహకారము మీద నాధారపడి యున్నది. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో భిన్నాభిప్రాయము లగు రెండు కక్షిదారు లుండరాదను. అట్లు భిన్నాభిప్రాయ లుండుట సమంజసము గాదు. (అధికోత్సాహము) రిపబ్లికను ప్రభుత్వ విధానమును మన మిప్పుడు విచారుచు వాము. ప్రజలు విడిపోవ గోరెదరా? వర్తమాన కష్ట కాలమును ప్రజలు ఈశ్వరశాస నముల నిపుడు ఎందులకు తలపెట్టరెను. వీలైతే సంతోషముగ రిపబ్లికు ప్రభుత్వము కావలెనని పీఠేబద్ధలో మర్యాదగడుట ఎంత బాగుండునో రెండు జాతులవారి సుయోజ్ఞముల ననుసరించి బ్రిటీషుదీప్తియందు సంఘముల సంబంధములు సాంఘిక శాస నము (యూనియన్ ఆఫ్) 4వ ఆనుబంధము ననుసరించి యుండునని జాతీయవాదుల విధానము వారితోవైయును బోధించుచున్నది. ప్రజల స్వాతంత్ర్యముకెట్టి భంగమైన కలిగినది ఎవరైన యభిప్రాయమున్నచో వాళ్లు నడువదగును. వారి హక్కులకెట్టి నష్టముకలిగినది వారి నన్నిటిని ప్రజలు తెలి యజేసి కొనవచ్చును. అని బోధాగారు నుడిచిరి. ఇట్టివేదియు లేనిచో రిపబ్లికు ప్రభుత్వము కావలయు ననుటకు గతంబెట్లని బోధాగారు రచిచిరి.

రిపబ్లికను ప్రభుత్వములో నున్నటువంటి స్వాతంత్ర్యము, హక్కులనుబట్టి దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రజలకు గూడ గలవు. దక్షిణ ఆఫ్రికా మన జన్మభూమి. మన కలగము. మన స్వదేశము నిమిత్తము మనము పొటుపడి పోయిందామో మన జన్మస్థానము కావలెను. (సంసము) దక్షిణ ఆఫ్రికా కుమ, గ్రేటుబ్రిటనుకు సంబంధ ముండవలయును. (సంసో మము) భూగర్భకు ప్రజాకలహ మున్నవనిచిన గాని గ్రేటు బ్రిటనుకు మనకు సంబంధ బాంధవ్యములు చెడకాలవు. స్వా తంత్ర్యము గురించి ఉపన్యాసము తెన్నియైన నీయవచ్చు ను. రెండుజాతులవా రుండవలసినగాని రిపబ్లికేష్టుట కవకాళము లేదు. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో రిపబ్లికు ప్రభుత్వము ౧౦ క్లిఫు నా పోవకుండురా? మీ యు పన్యాస మేమల న కొంచెమైన ప్రయోజనము చేయుట టయే గా లేనిపోని అపోహములకు దూర ఆవకాశము కలు గును. కర్మ ప్రభావమువలన మీరు చేయు సద్ధరింపబాలగు.

యుద్ధమే సంప్రాప్త మయ్యెనేని మన గొంతుకులను మనము గోసికొనుటకుంటిది. మన యనంతమున ఇంకొకరు కచ్చి మన సొంతంతను కొల్లగొనిరాయ వారు మనకు అధికారులై మన తలపై కూర్చుండురు. (సంతోషము) ప్రజ లలిసాహసమును జేయుచున్నార. అన్నిటి ఉత్పత్తిజేయుట కను సులభ సాధ్యము. కాని ప్రజ్వరిల్లినపిదప దాని బ్యాలలను చల్లార్చుట చునతరము కాదు. కాన ఇట్టి అవిశేషము పద్ధతులను విడనాడి యుద్ధానంతమున కను గు ఉచిత కా ర్యములకు అట్టు లుగ నుండు నట్లు మనము ప్రయత్నించవలెను. యుద్ధము ముగిసిన పిదప మన సమస్యలను పూరించుకొనవచ్చు ను. (సంతోషము) దక్షిణ ఆఫ్రికా గ్రేటుబ్రిటనుకు సోదరి రాజ్యము. అద్దానిజేసి దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రజలకు సహజముగు సంభావనమును కోల్పోకుండగ గ్రేటుబ్రిటనువారితో స్నేహ భావముతో మెలగుట మంచిది. గ్రేటుబ్రిటను వారికి దక్షిణ ఆఫ్రికా సంఘమువారికి (యూనియన్) సంబంధము చెడకుం డగ సాంప్రదాయ సిద్ధముగు భాంధవ్యమును బలపరుచుట కర్హ వ్యము. బ్రిటీషువారి కాకాదళము భర్తమాయని మన ఇట్టి కష్టములు లేకుండగ హాయిగ నుంటిమి. జాతీయవాదులకు కొంచెము ప్రాముఖ్యత కలిగినంతమాత్రాన తన్ను భయపెట్టకాల చని బోధాగారు నుడిచిరి. కేపు కొలనీలో 60 క్లబులు జాతీ యవాదులకు లభించినవి. వీరి మొత్తము 1350. రెండంగముందు 50 వేల యూనియను వోటర్లున్నారు. నిశ్చయముగ వీరవరును జాతీయవాదులు గారు. గ్రేటుబ్రిటను వారికి దక్షిణ ఆఫ్రికా యూనియన్ వారికి కాశ్యతము సంబంధము కలిగి పరస్పర విశ్వాసములతో మెలగవలయునని బోధాగారు తమ యుపన్యాసమున, కాంతముగ గంభీరముగ ప్రజలను పురికొల్పిరి.

కెనడా

ఉదారస్వభావము గలవారు (లిబరల్సు) లారన్డ గారికి ప్రతికూలముగ నుండుట.

ట్యూవా, జూన్ 24:— ఈవార మాధురక మరింత ఎక్కువగ నిర్బంధకవైకళ్యమును గురించి సర్ లిబరల్స్ లు అరుగారికి చాలమంది లెబరల్ సంఘమువారు ప్రతికూలముగ ప్రసంగించుచున్నారు. కామస్పృహలో లారెగారికి ముఖ్య ప్రాధమ్య లగు ముద్రునపుట్టు ప్రత్యేకసభవారికి తెలియ జేయువని ప్రతిపాదించిన లారెగారి యభిప్రాయమును అంగీ కరించలేదు. ఆరుగురు లిబరల్ సభ్యులు మాత్రము సర్ లిబరల్స్ ను బోధించుగారియొక్కయు హృదెక్కులోనున్న నిర్బంధక వైకళ్య ప్రతిహేళనముల ఆభిప్రాయములను బలపరచెదగ.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియా యందు నిర్బంధ సేనాశాసనము.

సిడ్నీ, జూన్ 25:— కొన్నికోజులలో మామజేను గారు వైకళ సమాజేయు గురించి ప్రధానమగు విషయమును ప్రక ణించెదగని అనుకొనుచున్నారు. విచ్చికవైకళ్యములందు చేగ దలచుకొన్నవారు ఇద్దరున్నచో చేరవచ్చు నని కడపటిసారి ప్రకటించెదగని కడపటు గలవు. విచ్చిక వైకళసమాజేయు ఫలించినచో నిర్బంధకవైకళసమస్య మరల ప్రజల సమ్మతిపై ప్రవేశపెట్టబడును.

జర్మనీ

జర్మను ప్రకటనము

లండన్, జూన్ 25:— జర్మను అధికారి ఇట్లు ప్రకటించు చున్నాడు. స్పృగగన్ వర్షము, లక్ష్మణుడు వచ్చినమునన, ట్యూపోట్ కొట్టుటను రెయిల్వేయందును, నావకాకా ప్ర దేశము నందును యుద్ధ పరిస్థితిగ్రముగ జరిగినది.

జర్మను ప్రతినిధులతో యుద్ధబుద్ధిలగు గురించి ప్రస్తావించుట.

ఆయ్యుటకు:— విదేశాంగ వ్యవహారముల ఉపకా ర్యదర్శి హ్యోబెక్ ప్రభువు, జులై 5న హేస్సెన్, వెర్బీన్, న్యామెన్బర్గ్ ఎంగన హేనులో ప్రకటించిరి. వీరు యుద్ధపం దిలకు గురించి జర్మను ప్రతినిధులతో ప్రస్తావించెదగ.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియా క్రొత్తను త్రివ్యము.

ఆయ్యుటకు:— క్రొత్త ఆస్ట్రేలియా మంత్రివర్గ మే ర్పడినది. డాక్టరు హాక్ సిడ్నీ గారు ప్రధానమంత్రి పదవిని వహించిరి.

తాత్కాలికముగ నియమించుట

ఆయ్యుటకు:— జూన్ 25:— డాక్టరు హాక్ సిడ్నీ గారి మంత్రివర్గము తాత్కాలికముగ నియమించబడినదనియు, నిరంకుశాధికారవ్యవహార మంత్రులుగ నున్నారనియు వియ న్నానుండి తెలివార్చుట తెలుపుచున్నది.

సేనలు స్త్రీలపై ఆయుధములను ప్రయోగించుట.

లండన్, జూన్ 25:— మైసానునుండిచ్చిన తిరివార్త లిట్లు ప్రకటించుచున్నది.— ప్రొషింట్లు పురమందిరము వద్ద స్త్రీలుగమిగూడి కొట్టెరిమముపై చరించుకొనుచుండగ పై వ్యయులు వీరిపై తుపాకులను ప్రేర్చిననియు 24 గురు హతు లైననియు, 30 మందికి గాయములు కలిగినట్లును ఆస్ట్రేలియా పార్లమెంటు సభవారికి జెప్పట ప్రతినిధి తెలియజే సెను.

జపాను

జపాను రాజుగారు పార్లమెంటును ప్రారంభించుట.

టోక్యో, జూన్ 25:— డయట సభయొక్క ప్రత్యేక సమాజేయున కాశ్యకమమును ప్రారంభించిరి. వారి యుపన్యాసమున విదేశీనిషయును తెన్నియును జేర్కొన బడలేదు.

దెన్మార్కు

క్రొత్త యూనియన్ విదేశీయుల స్వాధీనమున ప్రేలుకు వస్తువులు వట్టువకుట.

కోపెన్ హేగ్, జూన్ 24:— ఒక రహస్యపు భవ నమును కొంతమంది విదేశీయులు ప్రేలెను వస్తుసముదాయ మును విస్తారముగ తమ స్వాధీనములో నుంచుకొన్నట్లు తెలిసి క్రొత్తయూనియన్ పోలీసువారు వీరిని బంధించిరి. రైలుప్రేషను వద్దగూడ జ్వలించుచు వచ్చిన పెట్టెలలో సహితము ప్రేలు కు వస్తువులు కాన్పించినవి. పట్టుబడిన వారిలో జర్మను జ పానియవరు వాక్ రాకెట్ ఫెల్సు గూడ గలడని అధికారు లు తెలియజేయుచున్నారు.

సింబా

మానుసుల శిక్షించుట.

సిడ్నీ, జూన్ 25:— గతమాను మానుసుల నుండియు మానుసులు విరంభము పొందునపుడు వలన వారినిశిక్షించుట కవకాళము లేకపోయెను. ఇందునిమిత్తము వనీకస్పాను క్షీణి పోవున కొండారావర్త సంపదలెను. ఈ నెల 7-న తేదీ 800 ల మానుసు లక్కురులు 90 మంది గూర్కా సిపాయిలును ఇద్దరు యూనియను ఉద్యోగస్థులుగల పటాలములు గూంతు జామునవికర్త పెరిచ్చిరి. 20 నిమిషములు పోరాడెన యుద్ధము జరిగెను. రిక్రెవులు చనిపోయి:వారిని, గాఢముగ దెబ్బలు తగిలినవారిని మోసికొనిపోత 18 శతముల విడిచిపెట్టి గూడ పరుగిడిపోయిరి. మాడటాలముల గూడ విశేషనష్టము వాడి ట్లను 35 రు సిపాయిలు మరణించిరి. 17 రు గాయములు తగి లెను. ఒక బ్రిటీషు ఉద్యోగి మరణించెను. 12-న తేదీని కొం డారావర్తనున్న పటాలము మరల మానుసుల లక్కురుమీనికి బోయెను. ఈ లక్కురు మిక్కిలి పెద్దది. వారించు వలన నో యుద్ధము చేయక యే వెదలిపోయిరి. 15-న తేదీని జనరలు డెయిరుగారి యాజ మాన్యమున సెక వైద్యము సహాయుల తగి గాధారిగుండా ప్రమాదము చేసెను. శత్రువు లెక్కడెక్కడ నుండియో వాల్చుచు నుండెను మాత్రమే కొట్టిరి. పిదప శత్రులహాదయే లేకుండెను. 19-న తేదీ 1500 మానుసులు మా వైవిరుల పెరించిరి. కాని రెమిడేయబడిరి. ఆ యుద్ధమున 5 గురు వైవిరులును, 2 బ్రిటీషు ఉద్యోగులును, చనిపోయిరి. 21 వైవిరులకు దెబ్బలు తగిలెను.

19-న తేదీని గూడ శత్రువు తెరింగిరి. 20-న తేదీని వారిని మా వైవిరులు రెమిడేసిరి. ఆ సమయమున నొక బ్రిటీ షు ఉద్యోగియు 5 గురు వైవిరులును మరణించిరి 14 రు గాయములు తగిలెను. 21-న తేదీని గూడ శత్రువు తెనుకుం దిరి. రెండులోనుల నడిమిప్రదేశము నాక్రమించుట కలన వారి స్థావరములు బహు వ్యర్థముగ నుండిరి. మానుసులకు విశేషనష్టములు గలిగినట్లును మర్రులును చున్నది. ఆ సమయ మున మా మాకాజి బిమానులు గూడ విశేషముగ పరిశోధిసెను. సరియొక కులాలము ఈ సెకని నాంధించెను. ఈ దిశమున 10 వైవిరులు మరణించిరి. 40 మంది దెబ్బలు తగి లెను 22-న తేదీని గూడ ఒక వైద్యము గనులు చెడతెను గాని శత్రువులు దే కట్టలేదు. మా వైవిరులలో నొకకు మరణించెను. 2 రు గాయములు తగిలెను.

స్థానిక వార్తలు

కాకినాడ సభ

కాకినాడ హోమహాలు లీగు మండల సంఘముల వారు కలసి ఆదివారమునాడు సభచేసి నిర్వహణమును నిర్వహించుచు స్వదేశీకృతమును బూని నిధి సేర్వకరించి. 15 గురు మరల హోమహాలు లీగునందు చేరి మా. ప్రోలవరము జమీం దారుగారుగూడ సభకు వచ్చియుండిరి. (మూర్ఖులుండియో)

జగన్నాథభక్త సమాజము:-

జగన్నాథభక్త సమాజము:- ఎన్.మూలూరు గంగారెడ్డిగోడవల హిందూ ప్రాజెక్ట్ పాఠశాలయందు ప్రతి దినము ఉదయము 8-30 మొదలు 10 గంటలవఱకు భగవద్గీతలను శ్రీరామకృష్ణమహానుభావ చరిత్ర శర్వానంద స్వామిలవారు బోధించెదరు. ఈనెల 24వ తేదీనుండి బోధనము ప్రారంభించబడెను.

ఎన్.మూలూరు బ్రాహ్మణ పాఠశాల:-

కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు ఈనెల 24వ తేదీన సభ గావించిరి. కార్యనిర్వాహకసభ్యులగు టి. జస్వంతసింగుగారి చరణమునకు సభవారి సానుభూతిని ఆటటుంబుమునకు చేరిన టి. బహదూర్ సింగు గారికి తెలుపుటకును జస్వంతసింగుగారి స్థానమును టి. కేశవసింగుగారిని నియోజించుటకును, సి. కన్నయ్యనాయకుగారిని మరయొక కార్యనిర్వాహక సభ్యునిగా చేర్చుకొనుటకును సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

వాడియా, అరండేలుగార్లు:-

వాడియా, అరండేలుగార్లు:- ఈనెల 24వ తేదీ ఆదివారము రాత్రి వాడియా, అరండేలుగార్లు నేలం వైలుప్రేమకవియగా వెళ్ళిరి. వారల్లు వచ్చుచున్నవాడ సాయంకాలమే పురవాస్తవ్యులకు తెలిసినందున వానకురియు చున్నప్పటికిని చాలవంది ప్రేమకుతుబోయి వానికి చాల గౌరవము గావించిరి. వారిరువురు పుష్పసోదరులును పాలు ఫల హారములు మున్నగువాని సేసరిరి. వైలు వైలుచేరి పోవు నప్పుడు వారందఱును పండేమూతర ఘటల గావించిరి.

స్వదేశీ సాపు:-

స్వదేశీ సాపు:- అనిలెనెంటు, వాడియా, ఆరండేలుగార్లు నిర్వహణమును ఆరేపించుటకు కల్లికోటలో గతసోమవారమున జరుపబడిన సభయందు, సభనలంకరించిన కొందఱు ప్రముఖులు స్వదేశీకృతమును పూరి. ఇతరు లక్ష రూపాయలు వెట్టుబడిపెట్టి స్వదేశీకృతపులనన్నిటిని తెప్పించి యొక పెద్దసాపును ఏర్పరుచుటకు కలపనక్షకులు బాలకృష్ణ కంపెనీవారు యత్నములు గావించుచున్నారు. ఈసాపునందు హిందూదేశమునందు తయారు కాబడిన వస్తువు లన్నియు నుండు నని తెలియుచున్నది.

దుకాణదారుడు త్రాగి అల్లరి చేయుట:-

గడచిన శుక్రవారమునందున సెలవుదినమున దుకాణదారుడు త్రాగి నాలలలరి గావించెను. మధ్యాహ్నము 3 గంటల వేళప్పుడు తనమిక్కిలి దగ్గఱగానున్న వారి అనుక్రియ తవేలియందుండినకత్తితో బాడిచెను. తరువాత మారెయియ్య అనుక్రియతలపై పొడిచెను. తిరిగివారి అనువామెనె చెడకపగ్గాయమున పొడిచెను. అట్లునై నొక కున్నునీరు గారిని వెంటదరిమెను. అప్పుడు కళమున దుకాణదారుడు నేలబడుటకల్ల పీనునీరు గారు చాకడగ్రామతో వానిని పట్టుకొని వానిచేతినుండి కత్తిని తీసివేసిరి. ఈత్రాగువోతు దుకాణదారునికి మూడు మానముల కఠినశిక్ష విధించబడెను.

అనిలెనెంటుగారి నిధి:-

అనిలెనెంటుగారి నిధి:- కృష్ణామండల సంఘ కార్యదర్శి నేమూరి వేంకటసుబ్బాస్వామిగారును, కృష్ణా కాంక్రెట్ కమిటీ క్రెడెన్షియరీ. వీరవంశరావుగారును, పి. రాగభూషణముగారును వీరి కుట్రబాణ్య అవ్యక్తులగా సేవకరించిన ఆనిలెనెంటుగారి నిధికి బంధాలను పూర్తిగా గావించుచున్నట్లును, యాక్రెడిట్ కరెన్సీపబ్లిక ప్రకారము పంచాయితీసభకు సేవకరించుచున్నది. కానిబాల వేంకటేశ్వర వధానిగారు 100 రూపాయలనుతీసిగారు 25 పురాణం బాగభూషణముగారు 25 పి. కృష్ణమూర్తిగారు 25 పి. వేంకటసుబ్బారావు 20 పి. రామచంద్రాస్వామిగారు 20 ఇదిగాక ఇంకొకటి 25 రూపాయలు కమలా గావించిరి. ప్రతివారూ

అనిలెనెంటుగారి కృత్యములను పొగడుచు ఆమె నిర్వహణ వాసమునకు విచారించుచు వారి వారి కృత్యములను చందాల సేసంగిరిని తెలిసినది.

తిరువల్లువర్ పాఠశాల:-

తిరువల్లువర్ పాఠశాల:- మైలాపూరు నందు ఈనెల 25వ తేదీన జరుపబడిన తిరువల్లువర్ సభయందు తీర్మానించబడిన తీర్మానము ప్రకారము ప్రస్తుతము చెన్నపురి యందు మూడు స్థలములలో 'క్యూరల్' గ్రంథమును బోధించుట కొరకు సాతశాలల సేవకరించెను. ఈనెల 27వ తేదీ బుధ వారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు మైలాపూరు తిరువల్లువర్ ఆలయమునకు చేరువనున్న పెన్నెటూరు సుబ్రహ్మణ్యముగారి కాళాపాఠశాల తెరువబడును. ఈపాఠశాలయందు ప్రతి లక్ష్యీవారమున శనివారమున సాయంకాలము 5-30 మొదలు 6-30 వరకును బుధవారము ప్రాజెక్ట్ యూనియన్ పాఠశాలయందు ప్రతిసోమవారమున, మంగళవారమున సాయంకాలము 5 మొదలు 6-30 వరకును శుక్రవారమున సాయంత్రీ భవనమున ప్రతి లక్ష్యీవారమున, శుక్రవారమున సాయంకాలము 5 మొదలు 6-30 వరకును బోధింపబడును. ప్రస్తుతము పండిత బాలకృష్ణతి. ఆర్. కృష్ణమాచారిగారు బోధించెదరు. 'క్యూరల్' గ్రంథము చదువగోరి యాకళాశాల లందు జేరగోరువారు జీతముల నియ్య నక్కరలేదు. ఈపాఠశాలలందు చేరగోరువారు బుధవారము గోవిందస్వామయకపీఠి కావేరీగృహమునందు సి.ఆర్. నమశివాయ మొదలియోరిగారిపేర గాని మైలాపూరు శనివారమునందున్న రాంప్రసాద్ ఎం. సి. నంజుండరావుగారికి గాని వ్రాయవలెను. భరణ హామీ ముహూలముగ లభించిన నగరమున పునరావృతం పాఠశాల తేర్చుపబడును.

న్యాయస్థాన వార్త.

వొంగరవరము:- వై. గ్రామమునుండి చెన్నపురికి ఒక స్త్రీయును పురుషుడు నీ నెల 25వ తేదీన చచ్చి నాటిరాత్రి రాజాగర్ రామస్వామి మొదలియారుగారి సత్రమునందు వంతుకొనిరి. తెల్లవారు జామున 15-15 నిమిషములకు గోవింద స్వామి మొదలి అను ప్రాతసేద్యుడవచ్చికిబోయి ఆ స్త్రీచేతి నున్న మురుగును బాగబోగా నామె కేకలుచేసెను. అంతట నచటనున్న వారు వానిని పట్టుకొనిరి వానికి 9 నెలలు కకన రిక్ష విధింపబడెను.

వృత్తాంతములు

ఆర్మీనియనుపీఠిలో జరిగిన బండిపోటు నేరము సందర్భమున బంధింపబడిన షేకు అనియ గారిని జేకరత్తుక కానముక్రింద వారిసాలలో నిర్వహణ ప్రవాసమున నుంచిరి.

హిందూదేశము దంతటను బాక్ 18వ తేదీనకర హిందూదేశ రక్షకవైద్యమునందు జేరుటకు ప్రభాస్తువైద్యక హైందవులసంఘ 1279 మందియుని తెలియుచున్నది.

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల జనాభావలన 21-30 సంవత్సరములకు వడిమి వయస్సుగలవారు 10, 000, 000, మంది యున్నారని తెలియుచున్నది.

క్రికేట్ మేల్లెన దివాన్ బహదూర్, వి. నాగయ్యగారి భార్య నెలకు 40 రూ॥లు, ఆమెన కుమార్తెకు నెలకు 10 రూ॥లు చొప్పున నిచ్చుటకు తిరువాళ్ళకూరు మహారాజా వారుత్తరు విచ్చిరి

ఎం. వెనిజలన్ గారి నొకవిందుకు పిలిచిఅచ్చటవాని చంపివేయుట కాలోచించిన 11 గురిని సభానిక బాంధువునందుంచిరి. ఈముద్రేశయతో మేముటకువచ్చిరి సభ్యునివారిలో కొకడు చెప్పెనని తెలియుచున్నది.

వైద్యులు మ్యూనిసిపలు లంగర్ గానా:- బుచ్చిరెడ్డి పాఠశు వాస్తవ్యులకు మేనమామ సీతారావు రెడ్డిగారు తరు తల్లిగారి ఆచార్యుల సందర్శనమున ఈనెల 25వ తేదీన 400 మంది నిరాధారులకు మద్రాస్ పేతముగ వన్నరానము చేసిరి. వీరిలో వైద్యశాలయందు నివసించుచు చికిత్సనగుచున్న వారు గూడ గలవని గా॥ కార్యదర్శి ఎస్. కృష్ణస్వామి రెడ్డి టి. పి. వి. ఎల్. గారు మాకు వ్రాసిరి.

ప్రయాగనుండి రామకృష్ణమిమను కార్యదర్శి మా కిట్లు వ్రాయుచున్నారు:- ఈప్రయాగ త్రేత్రమునకు మాకుమాసంబున యాత్రికులు కోటానకోట్లుగా వచ్చుచుందురు. వారికి రైలు ప్రయాణాయాగము, వ్యాసులు, పేదలనము మున్నగు కష్టముల నేకము లుండును. రామకృష్ణ మిమనువారు యాత్రికులకు సహాయము చేయుచు విశేష సేవ చేయుచుందురు. కాని భవము కావలసినంతలేదు. ఈవిషయమును మేము ప్రజాలోకమునకు తెలుపబడెదమ, మా విధ్యుత్తదర్శమును మానినవార మగుదుము. ఎంతతృణము నొసంగినను మహాదానముగా గ్రహించుము.

బాక్ మాసాతమునను బాలైమాసము ప్రారంభమందును పంజరపురము ఆసాదకృత్యమునకుబోవు తీర్థయాత్రికులను దొరతనమువారిట్లు హెచ్చరిక జేయుచున్నారు:- సంగ్రహసాధయోగ నిమిత్తము గ్రేటుఇండియన్ పెరిక్ సులరు కైల్స్ లో ఆహార పదార్థములు మున్నగు సమగ్రోపకరణములు విస్తారముగ నొంపబడుటచే తీర్థ యాత్రికులకు టిక్కెట్లు అందరికిని దొరుకుట కష్టము. మీ ప్రయాణము జేయుటకు గూడ బంగ్లా విస్తార మండబాలపు టిక్కెట్లు గూడ లభించుట దుర్లభము. మీ నిమిత్తము ప్రత్యేకముగ వైలు బండ్లను జేయుట కుగూడ పలుపడెను గాన ప్రయాణికులు తమ బాగ్రత్తయిడతా మండుటకు ఈప్రకటనము జేయవలసి వచ్చిచి.

కలకత్తా నగరమున గడచిన లక్ష్యీవారమునాడుదయమున సుమారు 8 గంటల వేళప్పుడు వైలుగారు తమ బంగారపు వాచీని నెనరో ఆపహరించివారని పోలీసువారికి తెలియజేసిరి. లోకనసర్దులరు రోడ్లలో నివసించుచున్న వైలుగారి నాకరునిటిని సోవా చూచుటకు నబ్ ఇన్ స్పెక్టరు బాక్ సన్ గారును వైలు దొర గారును పోవుచుండ మాగ్గమున దొంగవస్తువులను ఆమిజేయు అండ్రి యొగ్గ మూడు మాసముల క్రిందట వైలుగారి మొట్ట పని మానివేసిన నాకరు కనబడెను. అతడు బారిచూచి కలనరవడి పారిపోయెను. అతనిని పట్టుకొనుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని నాకు సులభముగా పట్టు పడలేదు. తుదకు సభ్యులైన తరువాత వారివద్ద వైలు దొరగారి బంగారపు వాచీ కనబడినది.

1908 సంవత్సర మేయి నెల 1వతేదీన బాక్ రాడ్డిగో ఆను చతునికి వానికి కొలంబోలోని బ్రాంకోకం నెసి ఉద్యోగములు 293 రూ॥ల చెక్కును మార్చి రూపాయల తెమ్మరి యిచ్చిరి. ఆతేదీనా చెక్కునమార్చి రూపాయలతో నెచ్చటకో పారిపోయెను. దినములు, వారములు, సంవత్సరములుకూడ గడచెను. అచ్చును కనబడకపోయెను. ఇట్లు 9 సంవత్సరములు గడచిన వెనకగలి శుక్రవారమునాడ తమపట్టుబడి మేజిస్ట్రేటు వారివద్దకు దినుటపోయెను. తా నాచెక్కును మార్చి రూపాయలకు తెచ్చుచుండగ మాగ్గపురమున రూపాయల నెనరో అపహరించినయను తనకు నెలకు 27 రూపాయల జీతము కలదనియు పోయినదనయును తిరిగి ఇచ్చిజేరుననియు నతడు మేజిస్ట్రేటు గారితో నుచుచేసెను. వానికి 2 సంవత్సరముల కఠిన శిక్ష విధింపబడినది

దాదాభాయి నోరోజిగారి ఆరోగ్యము.

బొంబాయి, బాక్ 25:- వేటిడికమున దాదాభాయి నోరోజిగారి జేబాస్థితి యందటమును నయము గన్పింపలేదు. రోగము యథాప్రకారముగ జేయుచున్నది.

విల్లింప్టను ప్రభువు ప్రభువులు 25 వ తేదీ నాటిసాయంకాల ౫ వూసాయందలి రస్తాకు వెల్లోలోనున్న కింగ్ ఎవ్వర్ల మెడెగారియును ఆస్పిటరును, స్కూరు మొదలిగారు డిస్మెస్సినని తెలిచిరి.

వైబాం ఇలాకా ఒక జమీందారికి చెందిన తాటికొండ రామారెడ్డి కాయగారి కుమారులు అంతారెడ్డిగా 3 సంవత్సరము వి. పి. కరెక్షలో గడతేరిరి. వైబాంఇలాకా జమీందారులలో పట్టచరిత్రాధిద్రు లగుటకు వీరే ప్రథములు.

సంతోషవార్త.

భూషేంద్రనాథ బాసు, ప్రభాతంకర పట్నానిగార్లు ఇండియా కార్యదర్శిగారి సభలో భభ్యులగ నిమిషంపబడిరి. భూషేంద్రనాథ బాసుగారి నియామకము సంతోషదాయకము, మీ కాంక్షెను సాయములు, ప్రభా ప్రతినిధులు, వక్షలు మీరు తమ భర్తయును సరిగ నిర్వహించెదవని నమ్ముచున్నాము

THE GREAT WAR

AGITATION FOR A SOUTH AFRICAN REPUBLIC

GENERAL BOTHA'S CONDEMNATORY SPEECH

IRISH NAVAL COMMAND TAKEN OVER BY U. S. ADMIRAL

"S. S. MONGOLIA" STRIKES A MINE AND SINKS OFF BOMBAY

[REUTER'S AGENCY.]

South Africa

Talk of South African Republic.

General Botha's Patriotic Speech.

LONDON, June 25.

CAPETOWN.—Speaking at Robertson, Cape Colony, General Botha expressed regret that the Provincial Council Elections had been fought on the political lines. They should have remained outside party politics. Unfortunately politics had been dragged into many matters where they should never have been, even into native affairs. He would be a coward and a faithless leader if he allowed his people to sink into the mire without attempting to rescue them. South Africa's future depended on the co-operation of the two white races and there could not and must not be two streams in South Africa. (Prolonged cheers). Now they heard of a Republican propaganda. Did people want to cut adrift? Why did they raise these matters under the present difficulties? Would it not have been far more honest to have said at Vereeniging that they desired to create a New Republic as soon as possible? General Botha proceeded to point out that the Nationalists' programme and principle specifically recognised clause four of the Act of Union concerning the Union's relations towards the United Kingdom as resting on the "bona fides" of the two nations. Let anyone tell him, General Botha exclaimed, where their rights had been interfered with or curtailed and what was the reason for this Republican Propaganda? The fact was that they in South Africa had the greatest possible liberties and as much freedom as was obtainable under any Republican system. General Botha continued:—South Africa is our Fatherland and our Heirloom. We would indeed be weak and miserable if we did not stand in the first place for our Fatherland (cheers). But I believe in maintaining the link between South Africa and Great Britain. (cheers). You cannot destroy this link without a bloody civil war. All this talk of liberty sounds very well but you cannot create a Republic unless the two races agree and is it possible that Englishmen in South Africa will have Republic? You will do nothing but arouse suspicion by talk like this.

Civil War a Calamity.

If people go on so talking you will never make this a great country. If it did come to war, we should be killing off each other and in the end somebody else would walk away with the spoils and sit on the top of us (cheers). People are playing with fire. Let me warn them that it is very easy to start a fire, but most difficult to extinguish the flames. Let us cease this nonsense and fit ourselves for the days after the war. When after war, then, we shall be called on to settle all kinds of problems (cheers). General Botha concluded by again emphasising that South Africa was a Sister State of Great Britain and South Africa's first duty in the interest of the Union itself was to remain on a friendly footing in the British Empire without abandoning any principle of South Africa. It must always be seen that South Africa's interests were to secure constitutional connection between the Union and Great Britain. But for the British Fleet they would have been in greatest difficulties. The fact of the Nationalists having won a few seats would not scare him. Six seats had been won in the Cape, the majorities of which totalled only 1350 while there were fifty-five thousand Union Voters at the Front who surely were not Nationalists. General Botha delivered an eloquent peroration appealing for the Union between the Britain and the Boer and received an ovation.

Great Britain

The Irish Naval Command.

Held by U. S. Admiral.

LONDON, June 25.

QUEENSTOWN.—The American, Admiral Sims, has temporarily taken over the Irish Naval Command during the absence on leave of Vice-Admiral Bayley, who has been ordered a change and rest owing to the severe strain of his duties since the outbreak of the war. The Stars and Stripes floats over the naval headquarters.

National Expenditure for War.

Mr. Law's Statement

LONDON, June 25.

In the House of Commons to-day Mr. Bonar Law stated that the daily average national expenditure from 8th October to 9th December last year was £66,15,000 from 1st April to 5th May it was £79,71,000 and from 6th May to 9th June it was £75,32,000. From 1st April 9th June it was £77,52,000. The actual daily war expenditure for the above periods was £57,14,000, £74,57,000, £59,89,000 and £67,23,000 respectively. Increase in the expenditure on the Army was partly attributable to payments ultimately recoverable. Expenditure on munitions had been affected by temporary causes such as more rapid delivery of orders nevertheless he feared the expenditure on

the army munitions would exceed the estimate. Regarding loans to the Allies Mr. Bonar Law said that the Imperial Government was still liable during the opening weeks of the current year to fulfil the commitments undertaken before the entry of the United States the advantage of which was now being felt. Miscellaneous expenditure had substantially increased compared with last year owing inter alia to charges for land and sea transport including purchase of ships and food supply and to war pensions which were a quarter of a million weekly and would continue to expand.

Freedom and Unity of Greece.

The Allies' Object.

LONDON, June 25.

In the House of Commons Mr. Balfour said that the object of the Allies was to establish the unity and freedom of Greece under a form of Government which would make that unity and freedom permanent.

Casualties in the Air Raid.

LONDON, June 25.

The Press Bureau now gives the casualties in the air raid of the 12th inst. as 91 men, 24 women and 42 children, killed 222 men, 10 women, and 160 children injured.

Norway

Importation of German

Explosives into Norway.

A Nefarious Plot Discovered.

LONDON, June 25.

COPENHAGEN.—A Norwegian official statement says that Christiania police have arrested several foreigners as a result of finding a quantity of explosives in a private house and also a number of large trunks from Germany filled with explosives at the railway station. Newspapers state that arrested men include the German Baron Von Rautenfeld. Explosives amount to a ton and include explosive cigars and cigarettes and infernal machines resembling pieces of coal to be deposited in bunkers of ships.

Holland

Conditions of War Prisoners.

Anglo-German Conference.

LONDON, June 25.

AMSTERDAM.—Lord Newton, Under Secretary for Foreign Affairs, General Sir Herbert Belfield, and Mr. Justice Younger have arrived at the Hague to negotiate with German delegates relative to the conditions of their respective war prisoners.

Conference on War Prisoners.

LONDON, June 25.

The Hague Conference on war prisoner opened to-day. The Foreign Minister Mr. Loudon opened the proceedings.

Australia

Voluntaryism on its Trial.

The question of Conscription.

LONDON, June 25.

SYDNEY.—Mr. Hughes is expected to make an important recruiting announcement here in a few days. He will probably declare that voluntaryism is on its final trial. If it fails the question of conscription must again be submitted to the people.

Austria

New Austrian Cabinet.

LONDON, June 25.

AMSTERDAM.—A new Austrian Cabinet has been formed under the premiership of Doctor Von Seidler.

A Provincial Ministry.

AMSTERDAM.—A Vienna telegram says that Dr. Von Seidler's Ministry is a provisional one. It consists of bureaucrats.

Troops Fire on Women.

Twenty-Four Killed in Food Demonstration

LONDON, June 25.

A telegram from Milan states that a Czech deputy revealed in the Austrian Parliament that troops fired on a crowd of women holding a bread demonstration before the Town Hall at Probstitz (Moravia) killing twenty-four and wounding thirty.

TELEGRAMS.

Greece

Greek Cabinet Resigns.

M. Venezelos Forming New Ministry.

LONDON, June 25.

ATHENS.—M. Jonnart, accompanied by M. Zaimis, went to the palace where he had a long conversation with the King. It is reported that the Cabinet has resigned and that M. Venezelos is forming a New Ministry.

Rumania

A Heavy German Levy.

LONDON, June 25.

JASSY.—Germans have imposed a levy of two hundred and fifty millions francs on the portion of Rumania they have occupied.

Japan

Japanese Parliament Opened.

By the King.

LONDON, June 25.

TOKIO.—The Emperor to-day opened a special session of the Diet. The formal speech did not refer to foreign relations.

British Front

The British in Belgium.

Within Nine Miles of Ostend.

LONDON, June 25.

A correspondent at Headquarters wires that the British at Lombartzyde are within nine miles of Ostend.

U. S. Army Medical Corps.

In Charge of British Base Hospitals.

LONDON, June 25.

Reuter's correspondent at headquarters says that two thousand members of the United States Army Medical Corps have taken over six British base hospitals.

Enemy Raid Checked.

LONDON, June 25.

A British communique says:—The enemy unsuccessfully attempted to make raids south-eastward of Gavrelle and Armentiers. Enemy artillery was active near Havringcourt Wood, northward of the Scarpe and at Messines. We brought down four aeroplanes; one of ours is missing.

Trenches Entered Into at Many Places.

LONDON, June 25.

General Haig this afternoon says:—We raided enemy's trenches at a number of points. We successfully entered trenches at Epehy, Bullecourt, Roex, Loos and Hooge, killing many Germans and taking several prisoners. We remained two hours in trenches eastward of Vermilles blowing up dugouts, inflicting casualties and taking fifteen prisoners. We carried out successful minor operations south-west of Lens and north-west of Warneton gaining ground and taking prisoners.

Latest British Communique.

LONDON, June 25.

The British Communique says:—We followed up last night's success south westward of Lens and substantially progressed astride Souchez river on a front of one and a half miles. We completely repulsed a raid south eastward of Ypres. There was heavy air fighting yesterday. We brought down 6 Machines and drove down 5. 5 of ours are missing.

French Recapture Lost Ground.

Artillery Duel Active.

LONDON, June 25.

A French communique says:—A sharp counter-attack east of Vauxillon resulted in the recapture by us of the greater part of the salient still held by the enemy north-east of Moisy Farm. The artillery duel was rather active in the Hurtebise sector, left of the Meuse.

French Front

The Latest French Communique.

LONDON, June 25.

The French communique says there was sustained reciprocal cannonading north of Laffaux Mill and in sectors of Craonne and Chevreux. Twelve hundred shells were thrown into Rheims.

LONDON, June 25.

The French communique says:—There was lively reciprocal cannonading in the sector Royere of and Froidmont Farms and in the direction of Hurtebise and east of Chevreux.

INDIAN TELEGRAMS.

From our own Correspondents.

(By Wire.)

Simla

Indian Defence Force.
Recruitment Results.

SIMLA, June 25.

The number of Indians who have applied for enrolment in the Indian Force up to the 15th June was 1,378 for the whole of India.

Calcutta

Meeting of Banga Dharma Mandala.

CALCUTTA, June 26.

Under the auspices of Banga Dharma Mandala a meeting of orthodox Hindus of Calcutta was held on Saturday, Sir Protul Chander Chatterjee presiding. The meeting disapproved of the Civil Marriage Act of Indore and Caste Usages Legislation in Baroda. It protested against rejection of Sankaracharya of Govardhana Mutt by the Baroda Darbar to the Gadi of Sankaracharya of Dwarka.

Bengal Moslem League's Protest.

CALCUTTA, June 26.

At an emergency meeting of the Bengal Moslem League after protesting against the Madras Government order internment Mrs. Besant, the following resolution was adopted:—That by way of effective protest against the action of the Madras Government the League urges upon those members of the League who have not yet joined the Home Rule League to do so forthwith and also requests all elected members of the Imperial and the Provincial Legislative Councils to resign their seats in those councils in a body.

Bombay

S. S. "Mongolia" Sinks off Bombay.

Result of Striking a Mine.
Passengers Rescued: Mails Lost.

SIMLA, June 25.

It is announced that the "S. S. Mongolia" carrying mails from London, up to London date of 31st May, sank off Bombay at noon on Saturday, the 23rd June, as the result of striking a mine. Full details have not yet been received, but boats containing passengers and crew have arrived at Bombay and its vicinity. The mails are reported to have been lost.

No Improvement in the G. O.

M's. Condition.

BOMBAY, June 25.

There is no improvement in the condition of Mr. Dadabhai Naoroji to-day. He is continuing in the same critical condition.

5000 Workers Strike

In the G. I. P. Workshop.

BOMBAY, June 25.

Five thousand workmen of carriage and waggon workshops of the Great Indian Peninsular Railway situated at Matunga and Parel struck work this afternoon and came to the company's head office at the Victoria Terminus to lay their complaints before the Agent of the Railway. Their grievances are of usual character complaining of the imposition of heavy fines, restriction in free passes for travelling on leave, dismissal in case of overstaying leave, supersession by outsiders and the demand of special war allowance. The Agent ordered them to return to their work to-morrow when a reply will be given to their complaints.

Election to the Corporation.

Suggested Modification in Representation.

BOMBAY, June 26.

At a meeting of the Bombay Municipal Corporation held on Monday further consideration was given to Dr. Sukhia's proposal as modified. At the suggestion of the Hon'ble Sir Ibrahim Rahimtullah regarding revision of proportion of representation of various interests on the corporation Dr. Sukhia's resolution originally proposed that the Elections Committee of the corporation be requested to draw up a representation to be placed before the corporation within three months for submission to the Government requesting them to amend at an early date the Bombay Municipal Act so as to grant the corporation the privilege of having all or at least four fifths of their members elected by the ratepayers and to do away with separate election. The proposition as modified by Sir Ibrahim's suggestion read as follows: That the subject matter of Dr. Sukhia's proposition be referred to a committee for consideration in consultation with the commissioner and for report within three months regarding the question of improvement in law and procedure of municipal elections, and constitution of the corporation. There was a full dress debate on the question. Mr. Phiroze Sethna pointed out that the question of franchise was already before their committee and he moved an amendment that a committee to expedite their report which might embrace various points under discussion. He acknowledged the necessity of rearranging seats so as to secure a wider representation by election. Mr. Cowasji Jehangir moved another amendment which was in effect the same as Dr. Sukhia's resolution in its original form. After a debate lasting over two hours the corporation adopted Dr. Sukhia's modified proposition.

Their Excellencies Lord and Lady Willingdon this evening performed the opening ceremony of the King Edward Memorial Hospital and Sardar Moodliar Dispensary, two buildings forming part of the same institution Rastias Peth, Poona city.

United Provinces

Landharpur Asbadi Fair.

A Government Warning.

NAGPUR, June 25.

The following Press communique has been issued by the G. P. Government for the benefit of the pilgrims intending to proceed to Pandharpur Asbadi Fair at the end of June and the beginning of July:—The Great Indian Peninsular Railway cannot, without interfering with the essential goods traffic consisting almost entirely of stores required for the war, arrange for additional passenger or special trains for the pilgrims proceeding to or from that Fair. Intending pilgrims are, therefore, warned not to undertake the journey, as it will be impossible to issue tickets to them.

South India

The Madras Internments.

A Great Lucknow Protest Meeting.

LUCKNOW, June 25.

A mass meeting of the citizens of Lucknow to protest against the order of internment passed by the Madras Government against Mrs. Besant, Messrs. Arundale and Wadia was held at Rifai-i-Am Association grounds last evening. More than five thousand people attended. Many people in several parts of the city had closed their shops in order to join the protest meeting and the meeting was a representative one. Several people from the mufassil districts of Oudh also came for the meeting. Babu Basudeo Lal, Advocate, proposed the election of the Hon'ble Pandit Jagat Narayan to the chair. Babu Ram Chandra, Advocate, seconded the motion. The chairman in the course of his address said that it was their duty that they should express their feelings of deep gratitude for those who had worked for them.

An Attack on the Congress.

The attack on the person of Mrs. Annie Besant and her co-workers, he treated, as a clear attack on their agitation for Self-Government or Home Rule as declared at the last session of the Congress and the Muslim League. He then pointed out that the internment order passed against Mrs. Besant and her colleagues was a most unjust application of the Defence of India Act, an act which had been passed for occasions of emergency of a military character to enable the Government to carry on effectively the prosecution of the war. He could hardly dream that the act would be applied to those who were engaged in domestic political agitation. He said that it was most painful to observe that the British Government which was fighting for the cause of justice, liberty and freedom and was undergoing such a tremendous sacrifice in men and money for the realization of that cause should have acted in that way so far as India was concerned.

Let Government Declare its Policy.

If the Government did not want agitation at this juncture the remedy was in its own hands. It should immediately declare not only its policy but also the reforms it was willing to concede just after the war. He then reminded the audience of the difficulty of the situation and told them not to despair but to rely on the sense of justice of the British democracy which was the final arbiter of the destiny of India. He concluded by calling upon them not to use violent methods or language whether from the press or from the platform, and said that they should have firm faith in the righteousness of their cause, should persevere in their agitation on constitutional lines and be ready to make every sacrifice needed for the cause of their country on a critical occasion like this.

The First Resolution.

The first resolution was then moved by the Hon'ble Mirza Samiullah Beg, which ran as follows:—Resolved that this meeting of the citizens of Lucknow enters its most emphatic protest against the action of the Government of Madras in internment Mrs. Annie Besant, Mr. G. S. Arundale and Mr. B. P. Wadia and in fettering their liberties by unfair and arbitrary application of the Defence of India Act and places on record its deep sense of concern and alarm at the policy of the Government enunciated in the speeches of Sir Michael O'Dwyer and Lord Pentland and confirmed by the measures of repression against the constitutional activity for the attainment of Self-Government within the Empire, thus causing dissatisfaction and resentment throughout the country. This meeting is further of opinion that in the best interest of the Empire the Government should restore the liberty of those who have been so unjustly interned and disavow the policy that has caused such widespread discontent.

It was seconded by Mr. A. P. Sen. After having been supported by Babu Hari Kishen Dhaon, Pandit Kishen Prasad Kaul, Mr. Ranga Iyer and Mr. Azha Ali, it was passed unanimously.

Exhortation to Join Home Rule Leagues.

The second resolution ran as follows:—Resolved that this meeting of the citizens of Lucknow declares its firm adherence to the cause of Self-Government or Home Rule for India and affirms its unshaken determination to work for that cause by constitutional methods on the lines drawn by the Indian National Congress and the All-India Muslim League in their sessions held in this city in December 1916 and exhorts the people to join the Home Rule League and other organizations meant for carrying out the above object.

The resolution was moved by the Hon'ble Raja Sir Ali Mirhemad Khan Bahadur of Mahmoodabad. The Hon'ble Raja Sahel said that none of the members of the Imperial Council who voted for the passing of the Defence of India Act had ever thought when they gave their support that it would be so misapplied. He then referred to the unanimous desire on the part of his countrymen for an equal treatment with the other parts of the Empire and in claiming Self-Government or Home Rule or Swaraj whatever might be the name by which

they might like to call it, they were only working for the attainment of that ideal and if the Government wanted to thwart or obstruct the agitation by such a measure it was, he would point out, entirely mistaken. Even all the leaders of the country, nay all his countrymen, might be interned, but they would not deter from their course of action which they had prescribed for themselves to attain their goal. The resolution was seconded by the Hon'ble Pandit Gokaran Nath Misra. The resolution having been supported by Mr. Yusuf Hussain Khan, Mr. Gulam Hussain and Dr. Naziruddin Hassan was passed unanimously.

Vande Mataram.

Before putting the resolution to the vote the chairman, explained to the whole audience its importance and then called upon them to express their consent or otherwise about the motion. The resolution was passed amidst loud cheers and cries of Vande Mataram.

Sympathy with the Illustrious Three.

The third resolution was moved by Rai Bahadur D. M. N. Oheddar. It ran as follows:—Resolved that the citizens of Lucknow convey their deep sympathy to Mrs. Annie Besant, Mr. G. S. Arundale, and Mr. B. P. Wadia in the troubles which they are suffering for the cause of India and declare their undiminished confidence in them and express their admiration for their self-sacrificing and patriotic labours for the uplift of the Indian nation.

The resolution having been seconded by Nawab Sadiq Ali Khan and supported by Pandit Brij Narain Chakbast Mr. Mumtaz Hussain and Babu Ajit Prasad, was carried unanimously.

Communicating the Resolutions to the

Authorities.

The fourth resolution authorizing the Chairman of the meeting to communicate the first two resolutions by wire to His Majesty's Secretary of State for India to His Excellency the Viceroy and to the Local Government and to send copies of all the three resolutions to Mrs. Annie Besant and Messrs. Arundale and Wadia, was moved by Babu Bisheshwar Nath Srivastava and after having been seconded by Pandit Brij Nath Sharga was passed unanimously. Dr. Purshottam Das Kakkar then proposed and Mr. Dastur Byramji seconded a vote of thanks to the chair. The proceedings then terminated.

After the meeting was over more than fifty persons joined the Home Rule League including the Chairman of the meeting.

BRIEF TELEGRAMS.

The news of the death of Lady Phayre this morning at Bangalore has cast a gloom over the whole station at Ootacamund. The 9th Division office here closed for the afternoon as a mark of respect and General Sir Arthur Phayre leaves for Bangalore by the mail. Deepest sympathy is everywhere felt for Sir Arthur Phayre and the members of the family.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

Uncorrected.

PARIS, June 25.

Prominent Norwegians state that Baron von Rautenfeld was a personal courier to the Kaiser, and carried bombs in his diplomatic valise, and that Germany is attempting to terrorise the Norwegians, alleging that they are provisioning the Allies.

(Associated Press.)

Two Indians to the Secretary of
State's Council.

SIMLA, June 26.

The Secretary of State has appointed the Hon'ble Mr. Bhupendra Nath Basu and the Hon'ble Sir Pratapshankar Pattani, K. C. I. E. to be members of the India Council. The appoint of Sir Pratapshankar is in succession to Raja Daljit Singh who has resigned his appointment on his acceptance of the post of Chief Minister in Kashmir. By the appoint of Mr. Bhupendra Nath Basu there will be three Indian Members on the Council of the Secretary of State.

BOMBAY, June 26.

At the December meeting of the Bombay Legislative Council the Hon'ble Mr. V. J. Patel moved a resolution urging that an early beginning should be made in the direction of making elementary education free and compulsory at least within the limits of municipal districts. Most of the nonofficial members of the Council spoke in favour of it, but the resolution being put to vote was lost by 25 votes against 20. His Excellency the Governor remarking that it would be unfortunate if the Council and Government failed to pass a resolution which went straight in the face of the confirmed and decided opinion of the Government of India. Two months after this defeat Mr. Patel gave notice to the Secretary, Legislative Council of his intention to move for leave to introduce a bill to empower district municipalities to introduce compulsory in the system of elementary education in their charge. The Bombay Government as required by rules governing legislation in local legislative councils submitted the same bill to the Government of India. It is now understood that the Government of India have communicated their decision to the Bombay Government that they have no objection to the principle underlying the bill, which will, therefore, be introduced in the July meeting of the Bombay Legislative Council.

సాల్వ ఆఫ్ గ్రామీణ డిపార్టుమెంటు

II

బ్యాంకుమార్కు శిక్షాపద్ధతి.

జూన్, 4వ తేదీ దినపత్రికయందు బ్యాంకుమార్కు...

(1) ఒక్కొక్క బ్యాంకుమార్కు కి మూడువలసలు ఆరు...

ఈసంబంధమున ఎంతయు క్రియ క్షముగనున్నను, సంబంధము...

అని ఏదోసాకుబట్టి కలకాలము వీనిని అడుగుననే యుంచెదరు...

నరు ఒకానొక భాయముగాని గుమాస్తాకు కొన్ని బాబులను...

ప్రకటన

బెజవాడ కాపురస్తులు సింగరాజు మల్లప రాజుగారు...

నోటీసు.

శ్రీపంగడిగూడెము రాజాగారి వద్ద లండన్ కేజి రాయిలు...

అద్భుతనివారిణి.

126

దనియం దెంతమాత్ర మిచ్చలేదంటే, నిన్నుల్లవ బలహీనుడు...

నవీనము!!

ఆట్టో దిట్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి అపూర్వ వాసనయను...

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలములు - డేరాలు - గ్యాసుడిక...

AMRUTANJAN Best Indian Pain Balm advertisement with logo and text.

నోటీసు.

బెజవాడలో గవర్నరు పేటలో బందరు కాలువ నుదుట 1 వ మైలుదగ్గర (బందరు రోడ్డు మీద) నెం 5/105 గల ఇల్లు అమ్మబడును.

లోక పసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని దుజుప్రభువారీకి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు దుజుప్రభువారీకి కోర్టుచూపుచుగా బొందవచ్చును. దుజుప్రభువారీకి బాధ్యతను తప్పించుకొని ధాతునష్టము కలిగినవారికి వ్యూహముతోకము బలహీనమై పనిచేసినవారినుండి దుఃఖమును నివారించుటకు, ఈసాలామిసిరి మురబ్బ కేవలమునుండే అట్టి దుఃఖము తొలగి పోవును. ఇది వీర్యవంశములను ప్రకాశించుచు చిర కాలము నుభయముగ ఉండును.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతునష్టమును, స్వప్నస్థితియు మానును, ధాతువు మూర్ఛియై కలహింపుట మానును, నిద్రయడపుట మానును, బహుమాత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. రక్తము కృద్ధియగును, అకలి యెక్కువ యగును, చక్కని మలవివర్జన మగును. సాలామిసిరిచూసి దివిజాతిపండు, ఇదికాబూల్, కాండహర్, తేజములతో మైదగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా నీకుటవలన నునదేకపు 4 గును నునుపుల నలము ఆజేయున 2వనుదికి గలను. మైమురబ్బను నీవించి నుంచి నలము పొందుటకై నాపు మందులతో చేర్చి లేయాచుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాకు 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగా నుభయముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు నుభయమిచ్చును.

అనుభవప్రతీక పాఠ్యముతో పంపబడును.
15 తులాలు డబ్బీ వెల మా. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.
డీ. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, ఆవన్యరోడ్డు, బెంగళూరు సిటీ.

వాధాపీడితులకు వరము: బవోడిక నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసరిలా

ఇకలికల్పిత కర్తవ్యముల జనించువాడ్యవలన కీటకులతో మందు. పురుషులను, మచ్చలను గండమాలను పుండ్లను, ప్రాంతకొప్పలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

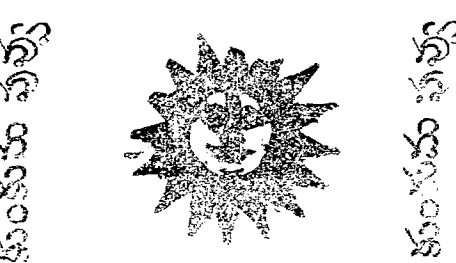
ఇకావధిసారమును నిజ మిచ్చుట నిస్సంలేయము, సహజమైనను పుష్కలమైన అన్ని విధములైన రోషములను పోగొట్టును. కీరములవలన పాదరసరోషములను, మలబద్ధమును కాకసంబంధమును పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. కీరవాద్యమును గలగ జేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 డబ్బాలు బుడ్డిలలో అమ్ముబడును.

ప్రాప్తిరుదు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144 No 2 BOMBAY.

ఏకభాషావిప్రశంస

ఇది తెలుగులో అపూర్వము విరచితము
ఇది తెలుగులో అపూర్వము విరచితము
ఇది తెలుగులో అపూర్వము విరచితము
ఇది తెలుగులో అపూర్వము విరచితము
ఇది తెలుగులో అపూర్వము విరచితము
ఇది తెలుగులో అపూర్వము విరచితము
ఇది తెలుగులో అపూర్వము విరచితము
ఇది తెలుగులో అపూర్వము విరచితము
ఇది తెలుగులో అపూర్వము విరచితము
ఇది తెలుగులో అపూర్వము విరచితము

కుంకుమపువ్వు

వ్యవసాయ విత్తనము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్దొంటును. కొంచెము సూర్యనారాజ్యము
గమనించును. కీరవాద్యమును మెరుగుచేయును.
ఇంగ్లీషున ప్రాయోజనమును:—

ఎస్, నారాయణ అండు కంపెనీ
(65) 21, బాబులపేట, బొంబాయి

రామదాసు నాటకము.

(తెనుగుభాషయందు)

బల్లారింనును

మైదరాబాదు మైకోర్టువకీలు,

ధర్మవరము - గోపాలాచార్యులవలన

రచియింపబడినది.

వెల - ప్రతి 1-కి ఒక రూపాయ.

(అంచెకూలికాక)

ప్రతులు దొరుకు స్థలములు.

(1) ధర్మవరము గోపాలాచార్యులు వకీలు-బల్లారి.

(2) నెం॥ 64 తులసింగ పెరుమాళ్ళ కోయిలపేట.

793 తిరువల్లి శ్రీనివాస, మద్రాసు.

స్వదేశోద్యమమును పోషింపుడు!

ఆంధ్ర నిట్టింగు ష్యాక్స్

220, వై నాబాబు రోడ్, మద్రాసు.

అనేకరకముల మేజోర్స్
కలరంగులలో ఇచ్చుట
లేయాచు చేయబడును.
వెల అతి సరసము.
ఇండియా అంతకు
ఏదెట్లు కావలయును.
(805)

కాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మను మన మార్గముల
వంశజులము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి
నెత్తినవాము గావున మేము ఈ పుష్కలము యినా
ముగా పోషుచున్నాము మేమేధరించి పంపుచున్నాము.
వెంటనే వ్రాయుడు.
219 వైద్యశాస్త్ర మునీశంకర్ గోవిందజీ,
ఆరంభిగ్రామ పోషణాలయం 188, బ్రాడ్వే మద్రాసు.

కీర్తిమాల గోపాలకృష్ణ గోకటిగారి చక్కని రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టు బాక్సు 212, మద్రాసు.

లేలుమందు వెల సీసా - కి 0-8-0

బుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసిన వాడ మాయమగును.
వాధ సరముల వెంట వెద్దకము
దగ్గరనుండిగొట్టు ప్రారంభించును
బుట్టినచోటును బండ సారముల
చేసిన వాధ తగ్గును. ఈ ద్రావకము
వనేకులు పరిశీలించి. ఇది మిగుల
ఘాటుగలిగి నీటివలె నుండును.
అమ్మతాంజనం డిస్కో. } 109, (ఫేరింగ్స్, బొంబాయి,
7, తంబుకెట్టి పేట, మద్రాసు.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విశదీకరించువార ఆత్మజిజ్ఞాస.
దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయవర్ణ
గ్రంథికర్త:— వా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి
చిన్నవైజా చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0-8-0
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 212, మద్రాసు

అమృతాంజనము డిఫోవారి దివ్యోషధములు.

రు.అ.	రు.అ.	రు.అ.
జంతమూర్తము పండ్లలోముటకు ... 0-2	తామర తైలము; తామర, తీటకు ... 0-4	మోహిని తైలము పెద్దకులు పెరుగుటకు ... 0-12
శీర్షికనాయనము మాత్రము అశర్వమునకు ... 1-4	కుప్పకు తైలము డబ్బీ 1-కి ... 0-4	కోమహరి పెద్దకులు ఊడుటకు ... 0-8
దంతశుభ్రచర పండ్లలోముటకు ... 0-8	సురవీధ్రావకము సీసా 1-కి ... 1-0	ఉబ్బసమునకు మందు సీసా 1-కి ... 1-0
వజ్రగుళికలు ధాతునష్టానికి ... 1-0	కఫహరి శీతకట్టు దగ్గులకు ... 1-4	కస్తూరిమాత్రలు పెద్దవి, చుంచిన 50-కి ... 0-10
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి ... 0-12	కఫహరిమాత్రము. దగ్గు, ఉబ్బసములకుడబ్బీ 1-కి 0-8	సుఖభోగి మాత్రలు ... 1-0
మూలశయికు తైలము డబ్బీ 1-కి ... 0-12	నాయువుపోట్లకు మందు ... 1-0	సుఖభోగి తైలము పుండ్రకు ... 1-0
తేలుమందు తేలుగాదు సీసా 1-కి ... 0-8	సుందరీతైలము, ముఖకాంతికి ... 0-8	విశేషములకు మాత్రలు డబ్బీ 1-కి ... 0-8
నేత్రాంజనము నంతవ్యాధులకు ... 0-4	పసుళ్లకు తైలము శీతపసుళ్లకు ... 0-6	గ్రహణి మాత్రలు డబ్బీ 1-కి ... 0-8
కలరామాత్రలు వాంతిభోగముకు ... 0-8	కష్టమాలహరి చెవిపోటుకు ... 0-6	కోరోషేషన మాత్రలు తలవోపులకు ... 0-12
గల్లికి తైలము గల్లిచివలన డబ్బీ 1-కి ... 0-8	జులూచి మాత్రలు మలబద్ధమునకు ... 0-8	కాలినపుండ్రకు మానె సీసా 1-కి ... 0-8
కాయుకర్మము సీసా 1-కి ... 0-8	బంతువారహరి ఎముడికలకు ... 0-8	శేగకు ద్రావకము సీసా 1-కి ... 1-0
కేలకు నుందు సీసా 1-కి ... 0-4	కుసుమారి మాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు ... 1-0	తాంబూలమాత్రలు, సువాసన గావించును 50-కి 0-8

పోస్టు ఖర్చులు చేయ. అమృతాంజనము డిఫో, మద్రాసు అండు బొంబాయి.